

Årsrapport (2015 – 2016)

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
The Oslo School of Architecture and Design

INNHoldSFORTEGNELSE

I – Styrets beretning	1
II – Introduksjon til virksomheten og hovedtall	3
III – Årets aktiviteter og resultater	4
Resultatrapportering	4
Sektormål 1.....	4
Sektormål 2.....	13
Sektormål 3.....	17
Sektormål 4.....	20
Nasjonale styringsparameter – ordnet etter sektormål.....	22
Gjennomføring på normert tid.....	22
Andel uteksaminerte doktorgradskandidater tatt opp 6 år tidligere	23
Læringsutbytte.....	25
Resultatoppnåelse på forskning ut fra egenart	26
Samspill mellom forskning og utdanning.....	28
Deltakelse i Horisont 2020 og Erasmus + ...	30
Andel inntekter fra BOA utenom EU og NFR.....	30
Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv: se s. 14-16	30
Langsiktig økonomisk planlegging: se s. 20	30
Solide fagmiljø: se s. 21	30
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger	30
IV – Styling og kontroll i virksomheten.....	33
Overordnet vurdering	33
Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet.....	33
Øking av antallet lærlinger i statsforvaltningen	35
Samfunnssikkerhet og beredskap	35
Tidstyver	35
V – Vurdering av fremtidsutsikter	37
Planer.....	37
Sektormål 1.....	37
Sektormål 2.....	41
Sektormål 3.....	42
Sektormål 4.....	43
Presentasjon av budsjett	45
VI – Årsregnskap	46

I – STYRETS BERETNING

I 2015 har styret vært opptatt av strukturmeldingen, profil, landskapsutdanning og tjenestedesign.

Styret har vedtatt et nytt delegasjonsreglement, der tilsettingssakene for enkelte stillingskategorier vil behandles i andre utvalg, og skal bidra til å frigjøre styrets tid til diskusjoner av mer strategisk karakter. Styret vil fremdeles behandle lederstillinger, førstestillinger og overordnede bemanningsplaner. Endringene vil tre i kraft når personalreglementet er stadfestet av departementet.

Vurdering av de samlede resultater, ressursbruk og måloppnåelse for 2015

Styret vurderer de samlede resultatene ved AHO som gode. Resultatene på de fleste nasjonale utdanningsparametere er svært gode og AHOs utdanningsprogrammer er internasjonalt anerkjente. Dette gir seg utslag i en høy internasjonal søkning til studiene og gode resultater i rangeringer og studentkonkurranser. AHOs søkertall til begge de gjennomgående studiene er svært gode, både generelt og sett i forhold til sammenlignbare studier. Tildeling av nye studieplasser i landskapsarkitektur i samarbeid med UiT, Norges arktiske universitet er svært gledelig.

Styret er tilfreds med at det målrettede arbeidet med forskningsutdanningen gir resultater, med bedre gjennomstrømmingstall.

Ut fra styrets vurdering har AHO over tid hevdet seg som en forskningsinstitusjon, med jevne disputastall, høy andel ekstern finansiering og betydelig forskningsaktivitet.

Det har foreløpig ikke lyktes AHO å hente inn midler fra Horisont 2020 eller å markere seg i forhold til Stipendiatprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid. Styret er heller ikke tilfreds med at rekrutteringen av kvalifiserte søkere til masterprogrammet i landskapsarkitektur har vært for svak. Et gjennomgående utdanningsløp innen landskapsarkitektur forventes å endre situasjonen.

Styret har også i 2015 fulgt AHOs økonomi nøye og er tilfreds med utviklingen i økonomien for 2015. Årsregnskapet presenterer en sunn økonomisk situasjon, men det er i 2016 et behov for å sikre at aktivitetsnivået og planlagte kostnader samsvarer med AHOs gjennomføringsevne.

Prioriteringer for 2016

De viktigste prioriteringene for 2016 vil være å arbeide med utdanningskvalitet og forskningsevaluering.

Arbeidet med utdanningskvalitet vil foregå på flere arenaer, både ved videreutvikling av grunnutdanningen, revidering av læringsutbyttebeskrivelser og ved videre arbeid med AHOs didaktiske modell. AHO skal også gi innspill til regjeringens kvalitetsmelding.

AHOs egen forskningsevaluering skal gjennomføres i 2016, samtidig som enkelte av AHOs forskningsgrupper deltar i NFRs evaluering av forskningen innen humaniora. Evalueringene vil danne grunnlag for videre satsninger og strategier innenfor forskningsfeltet.

AHO skal etablere basis for en fellesgrad i landskapsarkitektur sammen med UiT, samtidig som det blir gitt undervisning på masternivå. Etablering av et nytt studieprogram i samarbeid med en annen institusjon vil kunne gi god læring også utover det konkrete programmet.

AHO skal sammen med NMH og KHiO gjennomføre en mulighetsstudie. Styret er opptatt av at styrkingen av faglig kvalitet og strategisk posisjonering skal være den viktigste føringen i dette arbeidet fremover.

AHOs muligheter og utfordringer

Styrets målsetting er at AHO skal ha posisjon som en av de internasjonalt ledende arkitektur- og designkolene, noe styret anser som en ambisiøs, men realistisk målsetting.

AHO er godt posisjonert i forhold til flere av hovedsatsningene i Langtidsplan for forskning og høyere utdanning, og det er vesentlig at AHO evner å utnytte denne posisjonen.

Det er viktig å sikre kritisk masse innen designutdanningen for å møte etterspørsel etter interaksjon- og tjenstedesignere, som vil være vesentlige kandidater for å møte utfordringene skissert i Langtidsplanen.

Frem til 2020 vil AHO ha en betydelig utskifting av vitenskapelige tilsatte. Det er avgjørende å tiltrekke seg de internasjonalt fremste fagpersonene.

AHO må utnytte fordelene ved å være en liten og fleksibel institusjon, samtidig som det må sikres en god og effektiv forvaltning.

Oslo, 9. mars 2016

Rina Brunsell Harsvik

Um-Ul-Banin Syed

Mari Lending

Hilde Angelfoss

Maria Berg Leirvåg

Mathilde Simonsen Dahl

Petter Eiken

Andrew Morrison

Marius Nygaard

Sven Felding

Brita Nøstvik

II – INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Arkitektur og designhøgskolen i Oslo (AHO) er en vitenskapelig høyskole som gir utdanning i arkitektur, design og landskapsarkitektur og tildeler gradene master og ph.d. AHO tilbyr også spesialisert etter- og videreutdanning i urbanisme og i arkitekturvern. I 2015 hadde AHO 659 studenter og 51 ph.d.kandidater. 26 % av studentene kommer fra andre land enn Norge. AHO har 146 årsverk, herav 104 i undervisnings-, forsknings- og formidlingsstillinger. Det er 1 lærer per 7 studenter. AHO har en liten administrasjon sammenlignet med andre institusjoner i sektoren og hadde 42 administrativt ansatte i 2015. Årsomsetningen var på 187,2 millioner, hvorav 159,4 mill. er statlige bevilgninger og 27,8 mill. eksternfinansiert.

Som en spesialisert vitenskapelige utdannings- og forskningsinstitusjoner er AHO i en særstilling. AHO har godt kvalifiserte studenter og vitenskapelig ansatte, svært god søkning og gjennomføringsprosent, nyter nasjonal og internasjonal anerkjennelse, oppnår topprankinger innen flere områder, har god næringslivskontakt og innovasjonsevne, stor internasjonal kontaktflate og en tydelig rolle innen våre fagfelt: design, arkitektur, landskapsarkitektur, urbanisme og arkitekturvern.

Historie

Arkitektutdanningen i Oslo ble etablert i 1945 som et krisekurs for arkitektstudenter som fikk utdanningen sin avbrutt av 2. verdenskrig. Utdanningen var i starten en del av Statens håndverks- og kunstindustriskole (SHKS) fram til etableringen av en selvstendig høyskole i arkitektur i 1962. Norges første utdanning i industrideSIGN ble etablert i 1979 som et toårig etterutdanningskurs. En full utdanning ble startet i 1983. Fra 1989 var også denne en del av SHKS, men i 1996 ble industrideSIGN overført til ArkitektHøgskolen i Oslo (AHO), som i 2005 byttet navn til Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo. I 2004 opprettet AHO sitt masterstudium i landskapsarkitektur.

AHO har de siste årene gjennomført en sterk dreining mot forskning, og dette har i sin tur styrket undervisningen. Forskningsbasert undervisning og undervisningsbasert forskning er gjennomgående i alle studieprogrammene. Undervisningen som for en stor del foregår på tegnesaler og i velutstyrte verksteder er også nært knyttet til praksis og profesjonsutøvelse både gjennom at en del av de vitenskapelig ansatte har egen praksis og gjennom bruk av eksterne spesialister og praktiserende fagpersoner som lærekrefter.

III – ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER

Resultatrapportering

Sektormål 1

Høy kvalitet i utdanning og forskning.

AHO er svært fornøyd med de gode søkertallene til våre studier. I Samordna Opptak 2015 lå AHO helt på topp i sektoren. Vi er også fornøyd med at vi tiltrekker oss velkvalifiserte søkere. De siste fem årene er andelen kvalifiserte søkere per studieplass ved AHO doblet fra 1,5 i 2010 til 3,1 i 2015, mens gjennomsnittet for sektoren i samme periode har gått opp fra 1,6 til 1,9.

AHO har høy lærertetthet per student (1:7). Studentene gir uttrykk for stor tilfredshet med studieprogrammene og aller mest fornøyd er arkitekturstudentene (jfr. Studiebarometeret 2015). AHO ligger fortsatt godt an med hensyn til studiepoeng per student og gjennomføring i forhold til utdanningsplan, og uteksaminerer årlig rundt 78 % av antallet kandidater som er tatt opp til arkitektur- og designprogrammene. Legges de eksterne sensorvurderingene for avlagte diplomoppgaver i 2015 til grunn, påpekes det at diplomprosjektene kan løftes enda mer med hensyn til eksperimentering, kreativitet og innovasjon. Blant designdiplomene var det flere teoretiske prosjekter, noe sensorene vurderte som svært positivt og lovende for designfeltet i Norge der det er behov for flere doktorgrader og mer forskning.

AHO har hatt en jevn produksjon av doktorgradskandidater over mange år og står i så måte støtt som vitenskapelig høyskole. En jobber kontinuerlig med kvaliteten i programmet og med fokus på å forhindre frafall og øke gjennomstrømmingen og i 2015 er det gjort en større omstrukturering av Forskerskolen. Dessuten blir så godt som alle nye stipendiater knyttet til AHOs forskningsprosjekter og blir en del av forskningsmiljøene rundt disse, og vi ser tegn til at det fører til jevnere progresjon og gjennomføring på kortere tid, men det er fortsatt noe tidlig å trekke konklusjoner.

Forskningsprofilen til AHO er internasjonalt rettet og deler av forskningsmiljøene er tett knyttet til næringslivet. AHO deltar i to Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI), får høy tildeling av forskningsmidler, først og fremst fra Forskningsrådet, og når sine målsetninger mht. publikasjonspoeng. Forskningen ved AHO samsvarer i stor grad med regjeringens langsiktige prioriteringer og gir resultater både i form av økt kunnskap og anvendbare løsninger og produkter i forhold til klima og miljø, fornyelse i offentlig sektor, bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester, vi er med på å utvikle muliggjørende teknologier og bidrar til et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv. Vi tar mål av oss selv til å nå opp internasjonalt med våre fremste forskere og forskningsmiljøer.

Det har vært arbeidet målrettet med å videreutvikle AHOs nasjonale og internasjonale nettverk av forsknings- og utdanningsinstitusjoner i den hensikt å etablere forpliktende avtaler med fremragende samarbeidspartnere. En forskningsevaluering som skal legge

premisser for videre satsninger og strategier innenfor forskningsfeltet var planlagt gjennomført i 2015, men arbeidet er forsinket og påbegynt i 2016.

Ved alle instituttene er det de senere årene gjort en innsats for å samle og gruppere ressursene rundt noen utvalgte fokusområder som gjenspeiles både i forskningssatsingene og i undervisningen. I 2015 er det dannet faggrupper for programmene som skal sørge for større robusthet og kontinuitet i undervisningen, være knyttet til forskningssatsningene og der også stipendiatene blir trukket inn.

En er i gang med å utvikle et grunnundervisningsprogram innen landskapsarkitektur, muligjort med finansieringen som kom over statsbudsjettet på tampen av 2015.

Virksomhetsmål 1.1

AHO skal utdanne mastergradskandidater som holder et høyt internasjonalt nivå innenfor arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design og som er kvalifisert for regionale, nasjonale og globale arbeidsmarkeder.

Kvalitative styringsparametere:

- *Studentene skal lykkes med å oppnå læringsutbyttet som er definert for studieprogrammene (Nasjonalt styringsparameter, se s. 22).*
- *Høy kvalitet skal dokumenteres ved at AHO hevder seg godt i fagevalueringer, i sammenligninger med andre internasjonale læresteder og gjennom internasjonale rangeringer.*

Vi erfarer at studentene i stor grad oppnår læringsutbyttet (se s. 22). De eksterne sensorgruppene tilbakemeldinger etter diplomsensurrundene er med på å avdekke forbedringspotensial i programmene og vil bli brukt i vurderinger om vektlegging og til ytterligere presisering av læringsutbyttebeskrivelser.

Med hensyn til rangeringer, er AHO listet i magasinet Domus 2016-utgave av Europe's Top 100 Schools of Architecture and Design som en av de 50 beste mht. arkitektur. Ellers er det ved deltakelse med studentprosjekter i internasjonale bransjespesifikke konkurranser AHO får målt seg med omverdenen og får tilbakemeldinger på kvaliteten til sine kandidater.

Diplomprosjektet "The Future of Offshore Supply" gikk til topps i den anerkjente designkonkurransen Red Dot Design Award med et nytt fartøykonsept som øker effektivitet og sikkerhet i offshorebransjen. Prosjektet er utarbeidet i samarbeid med Ulstein. Konkurransen er åpen både for studenter og profesjonelle. Studenten bak diplomprosjektet 'Untitled - Originality Issues within Industrial Design' som utforsker originalitet innenfor industriell design, ble valgt ut av det internasjonale magasinet Wallpaper som et av de 20 beste designtalentene i 2015. To studentprosjekter vant tre priser i internasjonale Core 77 som har kategorier for både profesjonsutøvere og studenter. Et meget eksperimentelt diplomprosjekt som utforsket hjemmebrygget bakteriell cellulose som materiale ble valgt ut til

en internasjonal designutstilling i Praha. Anerkjennelsene viser at designstudenter fra AHO holder et høyt internasjonalt nivå.

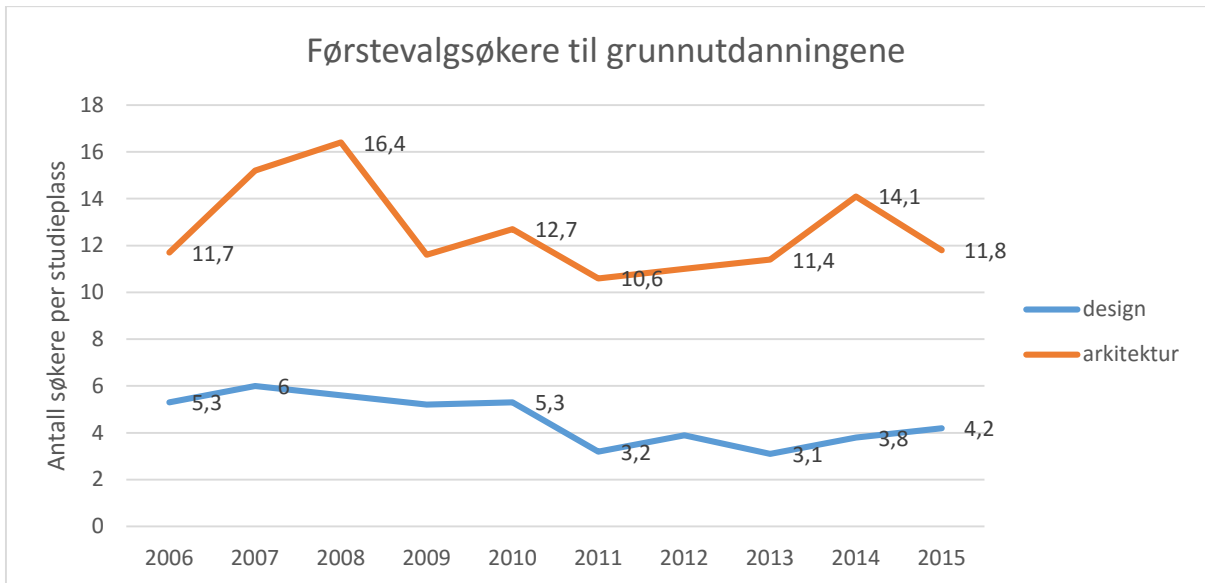
Den årlige konkurransen om de beste arkitekturdiplomene i Europa arrangeres av Architect Council of Europe (ACE), European Association of Architectural Education (EAAE) og Ion Mincu, University of Architecture and Urbanism i Bucharesti. 100 diplomprosjekter fra 22 europeiske land deltok i konkurransen, der ett av i alt fire vinnerprosjekter gikk til to AHO-studenter AHO for diplomprosjektet "Lost & Found - Housing at Veterinærhøgskolen" som handler om vekst, bevaring og boligkvaliteter gjennom transformasjon av eksisterende bygninger. Dessuten gikk AHO etter fjorårets andreplass i år helt til topps i «LIXIL 5th edition», der 11 utvalgte internasjonale universiteter konkurrerer, med prosjektet «Inverted House» som er resultatet av et masterstudio.

Kvantitative styringsparameter med årlig virkning	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2015
ANTALL SØKERE PER STUDIEPLASS				
Antall førstevalgsøkere per studieplass (1ste år)				
DESIGN	3,1	3,8	4,2	4
ARKITEKTUR	11,4	14,1	11,8	14
Antall søkere per studieplass masternivå				
4de år DESIGN	8,1	9,7	10,6	10
4de år ARKITEKTUR	31,5	31,0	34,5	30
LANDSKAPSARKITEKTUR	7	8,9	5,45	9

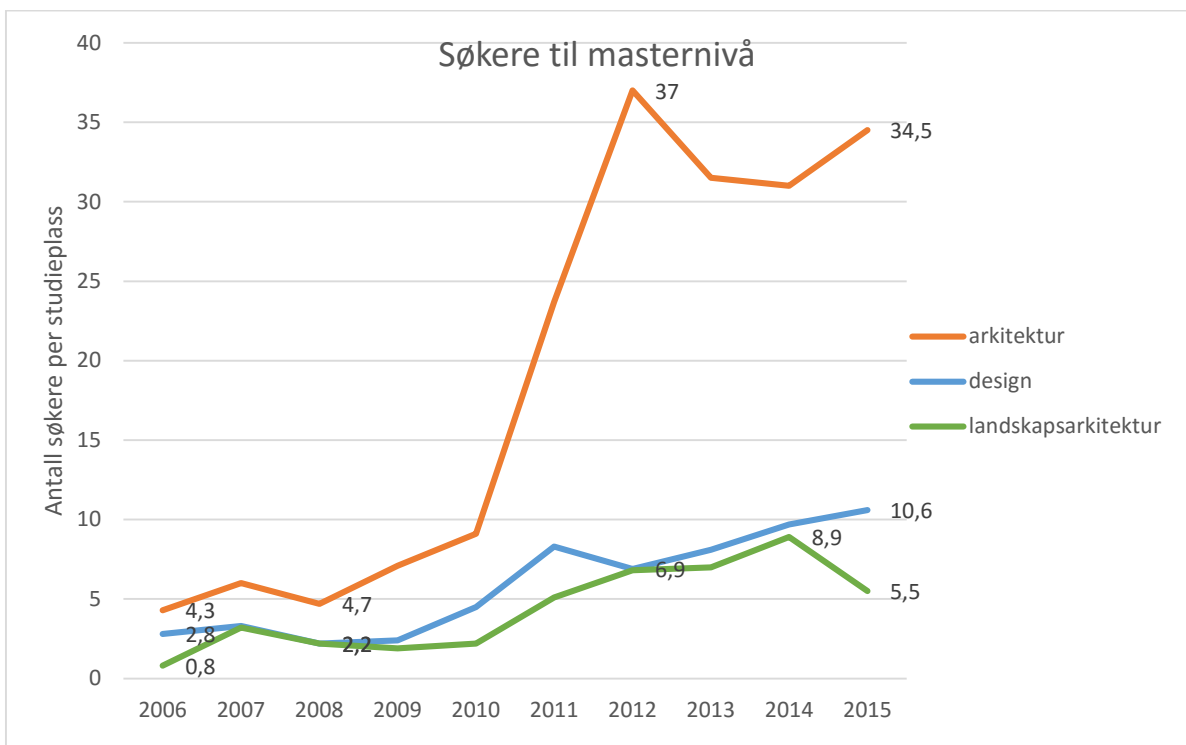
AHO hadde i 2015 flest førstevalgsøkere per studieplass blant læresteder som har opptak gjennom Samordna Opptak. Med totalt 837 førstevalgsøkere til 90 plasser, er snittet 9.3 førstevalgsøkere per plass. Resultatene fra Samordna opptak viser at Norges idrettshøgskole følger bak AHO med 4,8 førstevalgsøkere per plass, deretter Norges Handelshøyskole med 4,6 og Politihøgskolen med 4,3.

Fortsatt er det den solide søkningen til arkitekturstudiet som bidrar tungt til dette resultatet, som det framgår av grafen i tabellen nedenfor. At antall førstevalgsøkere er gått noe ned i forhold til fjoråret og målsetningen for 2015 er ikke kritisk.

Søkningen til designstudiet er bedre enn fjorårets. Når det gjelder opptak til første år, var det 4,2 søkere per studieplass og som hadde design som sitt førstevalg. Antall førstevalgsøkere gikk opp med rundt 30 % i forhold til 2014, men ser en på søkertallene over en tiårsperiode er det fortsatt et stykke igjen til «toppen» i 2007, da det var 6 førstevalgsøkere per studieplass i design. På den andre siden er det i perioden etablert flere nye designutdanninger i Norge samt at antall studieplasser i AHOs designprogram har økt, fra 25 til 30 plasser.

I 2015 er det gjennomført delte opptaksprøver for arkitektur- og designstudiet i fase 2 av opptaksprøvene (skoleoppgaven). Det kan se ut som at egen opptaksprøve for design i kombinasjon med høyere antall førstevalgsøkere har resultert i flere motiverte studenter og minimalt frafall i første år, men det er for tidlig å trekke konklusjoner. Det vil gjøres en evaluering av denne ordningen.

Ved opptak til masternivå i design, var det 10,6 søkere per studieplass. Søkertallet har gått jevnt og trutt oppover samtidig som antallet studieplasser er blitt fordoblet, fra 28 søkere til 10 studieplasser (= 2,8 søkere per studieplass) i 2006, til 212 søkere til 20 studieplasser i 2015.

Fra 2010 går antallet søknader til masternivå markert opp, især gjelder dette studieprogrammet arkitektur. Spørreundersøkelser distribuert blant søkere i 2011, 2012 og 2013 antyder at det er interessen for norsk/skandinavisk arkitektur/design som er den viktigste motivasjonsfaktoren. Den kraftige økningen fra 2011 kan muligens ha en årsak i at Sverige innførte skolepenger for internasjonale studenter dette året, og at Norge dermed ble det eneste landet i Skandinavia som ikke hadde skolepenger for internasjonale studenter. Det er sannsynligvis flere forklaringsmodeller, men dette fordrer nærmere undersøkelser.

Når det gjelder opptak til Landskapsarkitektur, er det to forhold som forklarer at en er et stykke bak målsetningen 9 søkere per plass. Det ene er at NOKUT endret og innskjerpet reglene for opptak til programmet, det andre at antall studieplasser økte til 20 fra fjorårets 15. Uten økning i studieplasser, ville en landet på 7,5, en liten nedgang fra i fjor.

Virksomhetsmål 1.2

AHO skal ha et utstrakt nasjonalt og internasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.

Kvalitative styringsparameter:

- *AHO skal styrke og kvalitetssikre sin portefølje av internasjonale institusjonsavtaler.*
- *Det skal etableres et masterstudium og et forskningsmiljø i landskapsarkitektur i Tromsø, som et samarbeid mellom AHO og UiT.*
- *AHO og KHiO vil som et ledd i et langsiktig samarbeid utvikle felles studieprogram innen design og interiørarkitektur.*

AHO samarbeider om utdanning med en rekke partnere i inn- og utland, både med utdanningsinstitusjoner og bedrifter. Alle masterprogrammene tar del i og drar nytte av dette. Ikke minst bidrar de mange møtepunktene mellom programmene og profesjonsutøvere nasjonalt og internasjonalt til at en er tett på samfunnsutviklingen, slik at studentene hele tiden får jobbe med aktuelle problemstillinger og kvalifisere seg for morgendagens behov. Utdanningssamarbeid der studentgrupper og lærere fra utvalgte utenlandske institusjoner deltar i deler av AHOs masterkurs eller motsatt: at studenter og lærere fra AHO jobber med prosjekter i utlandet og med utvalgte lokale samarbeidspartnere gjør at studentene får verdifulle erfaringer også i internasjonale kontekster. Denne typen samarbeid har i 2015 blant annet foregått med partnere fra USA og Canada i Oslo og Arktis, og team fra AHO har vært i Chile, Japan, Kina og Kenya.

AHO leder et prosjekt som skal øke kvaliteten på arkitektutdanninger i Europa. Prosjektet «Adapting Architectural Education to the New Situation in Europe» har 8 europeiske

lærersteder som partnere¹, samt organisasjonene European Association of Architectural Education (EAAE) og Architects' Council of Europe (ACE). Det er organisert i 3 tenketanker som omhandler hvert sitt område: Bærekraft, Vern og Profesjonskunnskap og hver av dem har kommet med sine første rapporter i 2015.

I løpet av 2015 har AHO styrket sitt pågående samarbeid med Columbia University Graduate School of Architecture, Planning and Preservation i New York blant annet gjennom etablering av parallelle masterkurs som jobber med samme problemstillinger, gjennom arbeidet med parallelloppdraget om nytt regjeringskvartal i Oslo som involverte masterstudenter, forskere og ph.d.-studenter, gjennom en rekke internasjonale symposier i løpet av 2014-15 og i form av to forestående bokutgivelser. Samarbeidet bidrar i stor grad til å styrke AHOs bygningsarvsatsning. Columbia University er, sammen med bla. Riksantikvaren, partner i søknaden om status som Senter for fremragende forskning.

AHO har videreutviklet sitt samarbeid med Universitetet i Oslo i form av et felles undervisningsopplegg på det Norske instituttet i Roma. Det arbeides nå med å etablere et mer omfattende samarbeid i Roma som involverer flere norske og internasjonale institusjoner med tilholdssted i Roma.

Via undervisningssamarbeid med Lavenergiprogrammet, Powerhouse-alliansen, ZEB-senteret og NTNU har AHO utviklet kontakt med norske og internasjonale forsknings- og industrimiljøer som er ledende innen utvikling av bygninger med lave energibehov og klimagassutslipp.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTATER			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2015
Andel uteksaminerte studenter som har vært på utveksling i løpet av studiet i %	25 %	33,7%	30%	<i>Minimum 25%</i>
Antall utreisende studenter per år	39	37	34	40
Antall innreisende studenter vår og høst ²	V42 H48	V35 H23	V40 H46	45

Målet for andel av AHO-studenter som har vært på utveksling i løpet av studiet er nådd med god margin i 2015, mens antall utreisende studenter i 2015 er lavere enn ambisjonsnivået, og også lavere enn de to forrige årene. Antall utvekslingsstudenter som kommer til AHO er fortsatt høyt, mens antallet utenlandske studenter tatt opp på masternivå øker. Det sammenfaller med trenden som er påvist i Tilstandsrapport 2015, der det heter at «Stadig flere både utvekslings- og utenlandske gradsstudenter kommer til Norge, og veksten er

¹ Fakultetene for arkitektur ved: Politecnico di Milano og University of Genova (Italia), Delft University of Technology (Nederland), Hasselt University (Belgia), Universitat Politecnica de Catalunya (Spania), Czech Technical University in Prague, samt Ion Mincu University of Architecture and Urbanism (Romania) og Escola Tecnica Superior d'Arquitectura de Barcelona (Spania)

² De fleste som reiser UT fra AHO, er borte i 2 semester, mens de som reiser INN til AHO blir ett semester, og bare noen få i to. Jfr. Handlingsplan for internasjonalisering 2012-2015 skal det være 45 plasser til disposisjon for innreisende utvekslingsstudenter per semester, slik at summen av utreisende og innreisende er noenlunde i balanse til enhver tid. Måltallet for utreisende studenter er i samme handlingsplan satt per år.

sterkest fra land i Europa.» AHO har i 2015 flest europeiske studenter i gruppen utvekslingsstudenter, noe som står i forhold til at AHO har en klar overvekt av avtaler med europeiske læresteder, samt til tilretteleggingen for utveksling gjennom Erasmus+. I gruppen utenlandske gradsstudenter er det i 2015 en overvekt av asiatiske studenter.

Samarbeidet med Universitetet i Tromsø

Arbeidet med å få etablert en femårig integrert masterutdanning i landskapsarkitektur i samarbeid med Universitetet i Tromsø har rundet en milepæl i og med bevilgningen til 40 nye studieplasser over statsbudsjettet. KUF-komiteen på Stortinget mener samarbeidet har vist gode resultater og er godt dokumentert. De første 7 masterkandidatene er uteksaminert i 2015, alle på normert tid. Det eksterne sensorteamet skriver i sin rapport at programmets arktiske fokus er blant dets sterkeste sider.

Det er gjort en egenevaluering av pilotprogrammet etter to år. Mange av samarbeidspartnerne i pilotprogrammet har skrevet støtteerklæringer og fremmet et sterkt ønske om at studiet blir etablert permanent. AHOs ambisjon har fra starten vært å utvikle et femårig utdanningsløp og en er sammen med UiT i gang med å utvikle bachelordelen av programmet. Et femårig studium vil åpne for større rekrutteringsmuligheter ikke minst regionalt. Det har i løpet av de to årene piloten har pågått kommet henvendelser fra studenter som spør hvordan de kan legge opp sin bachelorgrad for å kvalifisere for opptak til masternivå.

Evalueringen av programmet etter to års pilotdrift viser at satsingen på en kombinasjon av lokal, nasjonal og internasjonal kompetanse og fra ulike miljøer har bidratt til god undervisning, høyt engasjement både blant lærere og studenter og et godt læringsmiljø. Forskerne har sett muligheter for å utvikle sin egen tekning i tilknytning til en utdanning der refleksjonen rundt friksjonen mellom menneskeskapte og «naturlige» landskap står sentralt. I tillegg til forskere fra UiT og AHO, har Tromsø Museum, Fram-senteret og Polarinstituttet bidratt i undervisningen. Husbanken har gitt finansiell støtte til å utvikle praksisdrevet forskning på universell utforming og klima i vinterbyer.

Sterke internasjonale relasjoner er dannet gjennom forskningsprosjektet «Future North» med universiteter i Nord-Amerika og Canada. To av universitetene har for egen regning sendt studenter og lærere som har deltatt i ekskursjoner og workshops og ønsker å etablere varige utvekslingsavtaler. I tillegg har programmet jobbet godt med Tromsø Kommune, «Vardø Restored» og «Porsanger i utvikling». Arbeidet med å bygge opp gode lokale og internasjonale relasjoner er videreført i 2015.

Samarbeidet med Kunsthøgskolen i Oslo

AHO og KHiO er i gang med en pilot for felles undervisning i designhistorie. Dette er et prøveprosjekt som skal gå over to år, med påfølgende evaluering. Hvis dette er vellykket, er AHO innstilt på å inngå et permanent utdannings samarbeid på dette området.

Det er utviklet et curriculum for et felles studieprogram innen interiørarkitektur mellom AHO og KHiO, men det er behov for en økonomisk og strategisk forankring i de to institusjonene før prosjektet eventuelt videreføres.

En har samarbeidet om en søknad til Prosjektprogrammet for kunstnerisk utviklingsarbeid innen temaet «Extended Choreography and Design Fiction» og søknaden er innvilget.

Virksomhetsmål 1.3

AHO skal tilby forskerutdanning av høy kvalitet som både bygger på skolens akademiske tradisjon og skolens praksisforankring.

Kvalitativt styringsparameter:

- *AHOs doktorgradsprogram skal ha dokumentert god kvalitet.*

Det har i løpet av 2015 skjedd store endringer i doktorgradsprogrammet. Først og fremst har Forskerskolen blitt omstrukturert til tre moduler som skal gi en tydeligere ramme rundt doktorgradsprosjektet. En del omhandler hvordan en opererer innen forskningsverdenen, med krav til struktur, validering gjennom peer-reviews og forskningsformidling. En annen modul gir oversikt over teorier og metodikk, mens den tredje modulen som går over alle tre semestre skal hjelpe kandidatene til raskest mulig å finne retningen for sitt prosjekt og holde jevn progresjon. Samlet bidrar modulene med definerte delmål og delinnleveringer helt fra første semester.

Infrastrukturen for utenlandsopphold er betydelig styrket og det oppfordres til å ta kurs ved eksterne institusjoner. Stillingsutlysningen AHO offentliggjør oppfordrer til utenlandsopphold under studiene. I tillegg har kandidatene et annum som kan brukes på reiser og kurs, og det legges vekt på at veileder introduserer kandidaten til andre forskermiljøer.

Læringsutbyttebeskrivelser både for enkeltmodulene og programmet som helhet er lagt inn i studieplanen. Veiledere og institutter blir nå trukket inn allerede fra første semester, og det er opprettet et veilederforum for å koordinere dette. I tillegg er det laget en egen webplattform for ph.d.-studentene for å følge dem opp bedre. Studentene selv har opprettet et eget forum der de tar opp utfordringer doktorgradsprogrammet gir.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING				MÅLSETNING	RESULTAT
	2012	2013	2014	2015	2015
Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogrammet 6 år tidligere (Nasjonalt styringsparameter)	<i>Se side 23 for resultat og analyse</i>				
Nye doktorgradskandidater på ekstern finansiering	6	4	4	6	7**

** 4 kvotestudenter, 2 fra NFR, 1 nærings ph.d.

AHO er fornøyd med resultatet sju nye doktorgradskandidater på ekstern finansiering. Mye av grunnen er nytt opptak av kvotestudenter hvor fire plasser stod ledig. Et slik høyt antall er ikke realistisk fremover, spesielt siden kvoteordningen nå er avsluttet etter kull 2015.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED TREÅRIG GJENNOMSNITT	RESULTATER			MÅLSETNING
	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2013-2015
Antall doktorgrader i gjennomsnitt	4,66	6	6,3	8
Nye stipendiater innenfor det kunstneriske utviklingsprogrammet	Ikke deltatt	Ikke deltatt	Ikke deltatt	1

Ved utgangen av 2015 hadde 8 kandidater levert sin avhandling og 5 av dem hadde disputert, herav AHOs første nærings-ph.d. Vi ser en positiv tendens til økning i doktorgradsproduksjonen over de siste fem årene, selv om målet om 8 doktorgrader i gjennomsnitt over tre år er ikke nådd per 2015.

AHO sendte for første gang søknader til kunstnerisk utviklingsprogram i 2015, men fikk ikke tilslag. Det er stor konkurranse om de få plassene programkomiteen disponerer.

Virksomhetsmål 1.4

AHO skal være et ledende nordisk miljø for forsknings- og utviklingsarbeid innen våre prioriterte fagfelt. AHO driver kunnskapsutvikling innen praktiske, akademiske og kunstneriske felt og skal forvalte et internasjonalt og aktuelt kunnskapsnivå.

Kvalitative styringsparameter:

- *Resultatopptåelse på forskning ut fra institusjonens egenart (Nasjonalt styringsparameter, se s. 26).*
- *Samspill mellom forskning og utdanning (Nasjonalt styringsparameter, se s. 28).*
- *De fremste forskere og forskergrupper ved AHO skal holde et internasjonalt toppnivå innenfor sine fagområder.*

Resultatene på de nasjonale styringsparameterne blir omtalt lenger bak i rapporten. Når det gjelder våre fremste forskergrupper vil vi trekke fram følgende:

«Prosjektene i SAMKUL adresserer viktige samfunnsutfordringer, studerer nye gjenstandsområder og har høy grad av tverrfaglighet» ifølge Programstyrets midtveisrapport (2015) og er godt i gang med å realisere programmets målsetninger. Rekruttering og utstrakt internasjonalt samarbeid er to viktige føringer i programmet.

AHO har som eneste vitenskapelige høyskole nådd opp i konkurransen om SAMKUL-midler og har mottatt både forskningsmidler og nettverksmidler. Kun 10 % av søknadene har sluppet igjennom det nåløyet det har vært å få forskningsfinansiering gjennom programmet.

Også når det gjelder programmet FRIHUMSAM har AHO nådd opp i konkurranse med de mye større institusjonene i sektoren. Vårt humanioramiljø OCCAS har etablert seg som et internasjonalt ledende fagmiljø innenfor feltet og har søkt om et av 8-10 nye Senter for fremragende forskning (SFF).

Innen designforskning har AHO etablert sterke forskningsmiljø i krysningspunktet mellom forskning, innovasjon og nærings- og samfunnsliv innenfor både det maritime feltet og innen tjenstedesign. I 2015 var det oppstart for AHOs andre MAROFF-prosjekt i samarbeid med blant andre Ulstein, ONSITE. AHO er med som forskningspartner i to sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI), CSI: Centre for Service Innovation, med NHH som vertsinstitusjon, og det nyopprettede senteret C3: Centre for Connected Care, med OUS som vertsinstitusjon. AHOs designmiljø har over lang tid arbeidet med forskning knyttet til helse og offentlig sektor. Det AHO-ledede prosjektet «DISTRIBUTE: Innovative multimodal and distributed interactions for human-centered, safe and adaptive care systems» er et av 16 prosjekter som er med videre til siste runde av Forskningsrådets store satsing på IKT-forskning og –innovasjon. AHO er også involvert i to av de andre prosjektene som er med videre, Helse Bergens «PASIKT: Innovativ Internettbehandling i pasientens helsetjeneste», og Norsk Regnesentrals «UDiAID: Universal design in ambient intelligent digital environments».

Sektormål 2

Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Prosjektporteføljen og studieplanene til AHO viser at vi med våre satsingsområder innen forskning og utdanning i svært stor grad er i tråd med regjeringens langsiktige prioriteringer. Det gjelder klima og miljø hvor AHO forsker og underviser med fokus på bærekraft, klimautfordringer, ressursutnyttelse og ytelse, innenfor både arkitektur og design så vel som urbanisme- og landskapsfeltet, det gjelder vår designforskning og designundervisnings bidrag til fornyelse i offentlig sektor, bedre og mer effektive helse- og omsorgstjenester, muliggjørende teknologier samt til hav og marin næring og det gjelder AHOs bidrag til et innovativt og omstillingsdyktig næringsliv. Resultatene fra forskningsprosjektene har et større spenn enn det som gir uttelling i publikasjonspoeng, det produseres blant annet teknologi og produkter som har direkte innvirkning i og forbedrer folks hverdag.

Virksomhetsmål 2.1

AHO skal gjennom utdanning, forskning og formidling innenfor sine kjernefag arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design både være en innovativ kraft i samfunns- og næringsutvikling og en kritisk evaluerende røst i endringsprosessene. Gjennom formidling og fagkritikk skal AHO bidra til at forskningsbasert kunnskap innenfor våre fag anvendes for å løse de store samfunnsutfordringene vi står foran. Dette forutsetter at vurderinger om relevans får stor betydning for forskningsprioriteringer.

Kvalitative styringsparameter:

- *Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv (Nasjonalt styringsparameter, se s. 30).*
- *AHO skal videreføre innovasjonsretningen i FoU-arbeidet.*
- *Kandidater fra AHO skal oppfattes som kompetente og relevante kandidater av potensielle arbeidsgivere i AHOs arbeidslivsundersøkelse /Studiebarometeret.*
- *AHO skal være en tydelig fagkritisk aktør.*

AHO videreutvikler sin sektorrettede satsningsområder med langsiktige målsettinger for forsknings- og innovasjonssamarbeid basert på behov i sektorene og i tråd med regjeringens langsiktige prioriteringer i Langtidsplanen for 2015-2024. Arbeidet med dette i 2015 beskrives her.

Marin og offshore næring: Det er løpende forsknings- og innovasjonsaktivitet med Ulstein, DNV GL og Pon Power i kompetansebyggingsprosjektet ONSITE og "Fasilitering av feltstudier i Ulstein Design" som begge handler om å få kvalitetssikret operasjonell kunnskap effektivt inn i skipsdesignprosesser.

AHO har for andre gang vært vertskap og arrangør av Innovasjonskonferansen e-nav.no og det har i 2015 blitt en innretning for initiering og utvikling av koordinert innovasjonsaktivitet for norsk e-navigasjon.

Det er etablert et bredt konsortium som har gjennomført 2 forprosjekter som har resultert i prosjektforslagene OPENBRIDGE for utvikling av åpen grensesnittsarkitektur for skipsbroer og ARENA innen Arktisk e-navigasjon. AHO planlegger etablering av arenasamarbeid med Ocean Industries Forum og partnere i forumet. Det er også gjort et diplomprosjekt på kontrollromsløsninger i samarbeid med Borregaard.

Tjenesteneeringen: AHO har økende innovasjonsaktivitet innen tjenestedesign i samarbeid med opplevelsesnæringen. Det er blant annet gjennomført et prosjekt med fotballandslaget, "Alt for Norge". Behovet for brukersentrert innovasjon og kunnskap om innovasjon på tjenestefeltet er stort i Norge blant annet drevet av digitaliseringen. Det er også stor overføringsverdi mellom sektorer. AHO har utviklet flere prosjekter i 2015 på tvers av interaksjonsdesign og tjenestedesign der blant annet kunnskap fra det maritim bransje

overføres til helse. AHO har ledet et forprosjekt (DISTRIBUTE) og deltatt på 2 andre forprosjekter (PASIKT og Home2Health) i IKT, pluss satsning på strategiske prosjekter innen IKT og helse.

Helsesektoren: Center for Connected Care(C3) har hatt oppstart i 2015 med ansettelse av forskningsressurser og oppstartsaktiviteter. Design for offentlige tjeneste (DOT) fortsetter med stor aktivitet for økt innovasjon i offentlig sektor i prosjektet Samveis/ VIS - velferdsteknologi i sentrum der det er levert metodikk for tjenesteinnovasjon innen helse- og omsorg. AHO har også gjort et oppdrag for KS med anbefalinger for innføring av tjenestedesign: "Tiden inne for tjenestedesign".

Trenæringen: AHO har videre bidratt i strategigruppen som leverte sin rapport til Regjeringen i januar, der mandatet var å utarbeide en bred og samlende strategi for forskning, utvikling, innovasjon og kunnskapsformidling innen de skogbaserte verdikjedene. Blant annet skal en målrettet, helhetlig og koordinert nasjonal FoU-innsats bidra til økt konkurranseevne i skog- og trenæringen. Relatert til prosjektet Wood Be Better tilbyr AHO allerede masterkurs i treteknologi og innovasjon og har PHD-kandidater som forsker innen dette feltet slik rapporten anbefaler.

Bærekraftig arkitektur og bærekraftige landskap: AHO samarbeider med Harvard Center for Green Buildings and Cities i USA, KTH Arkitekturskolan i Stockholm og KADK (Kunstakademiets skole for arkitektur, design og konservering) i København om publikasjonen "Sustainability in Scandinavia". Gjennom beskrivelser av rammebetingelser, tradisjoner og eksempler vil arkitektskolene sammen med utvalgte arkitektfirmaer illustrere hvordan bærekraftig arkitektur og planlegging utvikles i Skandinavia.

Landskapsarkitektutdanningen skal heve kompetansen om hvordan håndtere landskapsmessige utfordringer og bidra til å sikre en bærekraftig utvikling i nordområdene som står under sterkt press mht. klimaendringer, geopolitiske krefter, industriell vekst og migrasjon. Nord-områdene er studiets laboratorium, men kunnskapen som utvikles i programmet har stor overføringsverdi til andre områder. I 2015 er det gjennomført prosjekter med grupper av studenter og forskere på Grønland og på Svalbard som har bidratt til økt kunnskap om områdene gjennom datainnsamling og ulike typer kartlegging og i samarbeid med lokalsamfunnene er det utviklet strategier for bærekraftig utvikling på lang sikt.

«Kandidatene er viktigste bidrag til verdiskaping, innovasjon og omstilling» konkluderer Tilstandsrapporten 2015 for sektoren sett under ett. AHO utdanner kompetente og relevante kandidater, både på master- og ph.d.-nivå og samarbeider med samfunns og næringsliv på begge nivåer både når det gjelder undervisning og ved at mange av kandidatenes diplomprosjekter og avhandlinger bidrar med forslag og løsninger i forhold til aktuelle utfordringer og behov i samfunn og industri.

De første 7 kandidatene i landskapsarkitektur i samarbeid med UiT ble uteksaminert i 2015. I evalueringen av programmet heter det «Vår opplevelse er at institusjoner og aktører i landsdelen er svært glade for de perspektiver utdanningen bringer og det potensialet som åpnes ved å få et profesjonelt landskapsfaglig blikk på landskaps- og byutviklingsproblemer, ikke bare på de nære byrom, men også på de strukturelle og geopolitiske endringene som nå

skjer i nord.» Flere av studentene har valgt diplomoppgaver med problemstillinger som har utgangspunkt i Vardø og i Tromsø by.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED TREÅRIG GJENNOMSNIITT	RESULTATER			MÅLSETNING
	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2013-2015
Antall næringsph.d.-er og offentlige ph.d.-er i perioden	1	1	2	3
Antall næringsfinansierte stillinger	1	1	1	2

AHOs første næringsph.d. har disputert. Hun fikk opptak høsten 2011 og fullførte på normert tid. Konjunktursvingningene i oljebransjen merkes også i AHOs doktorprogram. Næringsph.d.-kandidaten som fikk opptak i 2014, ble sagt opp av sin arbeidsgiver i desember 2015. Dermed er han også utskrevet av ph.d.-programmet på grunn av manglende finansiering. En ny næringsph.d. har hatt oppstart i 2015 med en kandidat fra Halogen. Prosjektet gjøres i samarbeid med ABB på design av avanserte arbeidsplasser.

AHO lærere og studenter har tatt aktivt del i samfunnsdebatten og fagkritikken omkring utviklingen av det nye regjeringskvartalet. Et masterkurs organisert som en forskningsgruppe bestående av studenter på master- og ph.d.-nivå og lærere fra både AHO og Columbia University GSAPP, har jobbet med analyser og planforslag til nytt regjeringskvartal sammen med seks pre-kvalifiserte internasjonale arkitektgrupper. Forslaget «Åpent kvartal» ble utstilt på Deichman, i Høyblokka-paviljongen og på Columbia University våren 2015 og stiller spørsmål ved grunnforutsetningene i oppgaven. Prosjektet tiltrakk seg oppmerksomhet i mediene og fikk støtte i nasjonale meningsmålinger. Et av målene for prosjektet var nettopp å øke engasjementet omkring Regjeringskvartalet og dets framtid gjennom utstillinger, seminar og offentlige debatter. «Team AHO» argumenterer for et byrom som gjenspeiler historisk kontinuitet og demokratiets åpenhet og mener at forutsetningene ikke i tilstrekkelig grad gir rom for dette.

AHOs studenter i landskapsarkitektur har hatt et prosjekt med lignende formål: å skape bevissthet rundt et åpent område langs Oslos havnepromenade med tanke på planleggingen av området for framtidig bruk. De designet en installasjon som var åpen for publikum hele sommeren og ga opplevelsen av en endeløs hage inni en container. Hagen viser mulighetene for områdets framtid som offentlig rom og trekker paralleller til en urtehage som en gang har eksistert på Filipstad, mens containeren er et uttrykk for havneområdet slik det brukes i dag. Installasjonen tiltrakk mange besøkende og skapte aktivitet i et område som har vært et ikke-sted.

Innenfor designfeltet har prosjektet «Immaterials» bidratt til ny kunnskap og et kritisk blikk på vår usynlige digitale verden. Tre ph.d.-studenter fra AHO og to designere har i fem år samarbeidet om å utforske og synliggjøre materialer, mekanismer og infrastrukturer i den. Prosjektet har vokst ut av to andre designforskningsprosjekt ved AHO, Touch og YOUrban og gruppen har vært svært aktive med utstillinger verden rundt, både på gallerier, konferanser og på internett.

Sektormål 3

God tilgang til utdanning

Det er stor konkurranse om studieplassene ved AHO og både opptaksprøver og kriteriene for å bli tatt opp senere i studiene er og skal være et nåløy som bare de best kvalifiserte kandidatene slipper igjennom. På den andre siden ønsker en å nå bredt nok ut til å kunne tiltrekke seg talenter fra hele landet uavhengig av etnisk og sosial bakgrunn og det jobbes bevisst med å gjøre opptaksprøvene tilgjengelige for flest mulig og at det skal være enkelt for alle interesserte å sette seg inn i hvordan de foregår. Første del av opptaksprøven legges ut på og besvares via AHOs nettside.

Når det gjelder videre- og etterutdanning søker AHO å nå bredest mulig ut til faggrupper som har høyere utdanning tilsvarende bachelorgrad, og minst to års relevant yrkespraksis innenfor fagfelt som relaterer seg til programmene. Også akademikere med interesse for fagfeltene programmene favner kan søke.

Også en rekke gjesteforelesninger og seminarer året igjennom er åpne og tilbys både tidlige studenter, fagfolk og andre interesserte.

Virksomhetsmål 3.1

AHO stiller høye krav til studenter og ansatte og skal legge til rette for en kunnskapsorganisasjon med et meget godt arbeids- og læringsmiljø. Som arbeidsplass skal AHO preges av likeverd, respekt, effektivitet og sjenerøsitet.

Kvalitativt styringsparameter:

- *Student- og ansattgrupper ved AHO skal speile resten av samfunnet, gjennom geografisk, etnisk og sosialt mangfold.*

AHO har søkere og studenter fra hele landet, men hoveddelen av studentene kommer fra Oslo og Akershus. Vi har sett på tall for de siste seks årene og gjennomsnittlig 55,4% av studentene kommer herfra. Resten sprer seg jevnt over resten av landet med noe variasjon fra år til år, men tallene er relativt stabile. I 2015 var det økning av søkere fra Østlandet.

Opptakskomiteen har fokus på å nå ut til flere søkere, først og fremst gjennom utformingen av teksten i opptaksprøvene, slik at flere som ikke nødvendigvis har tilknytning til «kreative miljøer» i østlandsområdet tør å søke. Et mulig tiltak er at AHO representeres på utdanningsmesser i andre deler av landet.

Sett over en tiårsperiode, er kjønnsbalansen meget jevn (50/50) for alle de tre masterprogrammene arkitektur, design og landskapsarkitektur. Dette gjenspeiles også på ph.d.-nivå. Rundt halvparten av de som disputerte ved AHO mellom 2005 og 2015 var menn.

AHO har ikke systematiske data på etnisk og sosialt mangfold, men Likestillingsutvalget har jobbet med mangfoldsaspektet gjennom året for å se hvordan data- og kunnskapsgrunnlaget kan utvikles og fortsetter arbeidet i 2016.

Når det gjelder læringsmiljø, scorer AHO høyest blant arkitekturutdanningene i Norge i Studiebarometeret for 2015 med 4,3 poeng (BA 3,5 og NTNU 3,7). Studentene i landskapsarkitektur gir læringsmiljøet scoren 3,8 som også er gjennomsnittet for sektoren, mens scoren for design er på 3,7. Arkitekturstudentene er mer fornøyde enn i 2013, mens designstudentene er mindre tilfredse. Det finnes ikke tallmateriale til å se på historiske data for landskapsarkitektur, noe som skyldes for få svar i 2013 og 2014.

Sammenlignet med NTNU og BAS, er arkitekturstudentene ved AHO i 2015 mer fornøyde med lokaler, utstyr, bibliotek, IKT og studieadministrasjon. På enkeltspørsmålet om det sosiale miljøet scorer AHO likt med NTNU, men lavere enn BAS. På spørsmålet om det faglige miljøet scorer AHO likt med BAS, men lavere enn NTNU. På spørsmålet om miljøet mellom studentene og de faglige ansatte scorer AHO likt med BAS og høyere enn NTNU.

Master i design sammenlignes med master i industriell design (5-årig) ved NTNU og bachelor i produktdesign ved HiOA. Den generelle tilfredsheten med læringsmiljøet har gått ned ved AHO fra 4,1 i 2013 og 2014 til 3,7 i 2015 og designstudentene ved AHO er i mindre grad fornøyd med læringsmiljøet enn NTNU- og HiOA-studentene.

AHO har satt inn tiltak av faglig og sosial art i forhold til studentkull i designprogrammet. I denne sammenheng noterer vi oss med interesse at AHOs designstudenter gir høyere score enn snittet i sektoren på den faktoren de fleste er minst fornøyd med: medvirkning. De er mer fornøyd med muligheten til å påvirke innhold og opplegg i studieprogrammet og mer fornøyd med hvordan kritikk og synspunkter blir fulgt opp. Vi ser ellers av 2015-målingen at designstudentene fortsatt opplever at de er svært motiverte, mer enn studentene ved HiOA og NTNU og at de gir høyere score enn NTNU-studentene på tilfredshet med undervisning og veiledning.

Master i landskapsarkitektur sammenlignes med Landskapsarkitektur (master) ved NMBU. Kullet fra AHO som har svart i 2015-målingene er mer tilfredse med læringsmiljøet og gir høyere score enn NMBU-studentene på enkeltspørsmålene om lokaler, utstyr og hjelpemidler, bibliotekstjenester og IKT, mens de scorer likt for spørsmålene om det faglige miljøet og studieadministrasjon. På spørsmålene om det sosiale miljøet og miljøet mellom studentene og de faglig ansatte scorer AHO lavere enn NMBU.

AHO gjennomfører arbeidsmiljøundersøkelser ca. hvert tredje år. Forrige undersøkelse var høsten 2013 med gjennomgang av resultatene våren 2014, og det jobbes fortsatt med noen av tiltakene som ble satt i verk da. I 2015 er det gjennomført Helsedag, Aktivitetskampanjen Dytt, forberedelse av stressmestringskurs for stipendiater i 2016, samt regelmessig kontakt mellom rektor og verneombud. Ny arbeidsmiljøundersøkelse er planlagt våren 2017.

Virksomhetsmål 3.2

AHO skal som en del av nettverkssamarbeid ta et nasjonalt ansvar for videreutdanning og systemer for livslang læring innen våre fagfelt. AHO skal opprettholde kontakten med tidligere studenter gjennom alumninettverk.

Kvalitative styringsparameter:

- *Fleksibel utdanning (Nasjonalt styringsparameter).*
- *AHO skal utvikle og formidle kunnskap som kan anvendes og videreutvikles i profesjonell praksis.*

AHO er med sine erfaringsbaserte etter – og videreutdanningsprogram i urbanisme og arkitekturvern med på å møte det store behovet for planleggingskompetanse (areal- og samfunnsplanleggere) i offentlig og privat sektor, og behovet for dokumenterbar kompetanse med tildeling av mastergrad. Masteroppgaven kan kobles nært opp til eget arbeid og interessefelt, og oppgaven kan være et teoretisk arbeid eller et prosjektarbeid, eller en kombinasjon.

Programmene er tilpasset yrkesaktivitet og har konsentrerte undervisningsbolker spredt over tid slik at de skal være mulige å følge for deltakere fra hele landet. De henvender seg til de mange ulike faggruppene som arbeider innenfor urbanisme, planlegging og bygningsvern og etablerer en felles faglig plattform, gjennom de av seminarne og modulene som er felles for de to programmene.

Seminarseriene ved AHO er forankret i undervisningen på masternivå og i skolens forskningsmiljø og en lang rekke forelesere hentes fra AHOs nasjonale og nordiske nettverk. En samarbeider blant annet med Norske arkitekters landsforbund (NAL) – Akademiet, Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU), Riksantikvaren, Byantikvaren i Oslo og Oslo bymuseum.

Det å gjennomføre hele programmet og å komme i mål med selve masteroppgaven ved siden av full jobb har vist seg vanskelig for en del av studentene. Det er da også lagt inn fleksibilitet i forhold til dette i programmet; en skal ha levert sin masteroppgave til evaluering senest fem år etter påbegynt program. Under 2015 er det aktivt gjort en oppsamling av «gamle» neste ferdige studenter slik at for studieåret 2016 – 2017 er tretti studenter registrert i modul 10; masteroppgaven.

I henhold til NOKUTs studiebarometer 2015 ligger læringsmiljøet ved AHOs EVU-master i arkitekturvern på gjennomsnittet for sektoren. Det er gledelig at studentene på EVU-masteren gir programmet høyest score av alle når det gjelder yrkesrelevans: 4,5 (jfr. arkitektur 4,4, design 4,3). Med hensyn til master i urbanisme er det for få som har svart på undersøkelsen til å kunne hente ut resultater.

I 2015 har AHO fortsatt samarbeidet med Aarhus Arkitektskole med å videreutvikle den felles nordiske videreutdanningsmasteren i arkitekturarv (NORMAK). AHO har ansvar for to moduler (februar 2016) og bruker samarbeidet til å styrke sin undervisning og forskning på bygningsarvfeltet.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTATER			
	2012	2013	2014	2015
Gjennomføring i h.h.t. Utdanningsplan, Erfaringsbasert master	85%	-	76,8%	97,9%

Profesjonsrådet for arkitektur og landskapsarkitektur har hatt etterutdanning på sin agenda en stund, og Arkitektbedriftene og Norske arkitekters landsforbund har vært opptatt av å utrede hvilke kompetansekrav etterutdanning skal fylle og hvordan kompetansen skal dokumenteres. AHO er representert både i profesjonsrådet og i referansegruppen til utredningsprosjektet sammen med de andre utdanningsinstitusjonene. I profesjonsrådet for designutdanning jobber man med å få en oversikt over de levedyktige miljøene i Norge når det gjelder samarbeid mellom utdanninger, kommuner og næringsliv i form av «inkubatorer» og «næringshager».

Sektormål 4

Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

Virksomhetsmål 4.1

AHO skal forvalte sine samlede ressurser effektivt og offensivt, slik at kjerneaktiviteten prioriteres, strategiske valg følges opp og de faglige målene nås.

AHO har de siste 10 årene hatt en markant vekst, både i økonomiske og menneskelige ressurser. Budsjettene er nær doblet i 10 årsperioden, mens antall årsverk har økt med 44 %. Det har i samme periode vært en enda mer markant økning i aktivitetsnivå med økning av studenttallet på 47 % og betydelig økning i forskningsaktiviteten både når man ser på prosjektportefølje (mangedoblet) og antall disputaser.

Kvalitativt styringsparameter

- *Langsiktig økonomisk planlegging (Nasjonalt styringsparameter).*

Lønn utgjør over 60% av AHOs kostnader årlig. Arbeidet med bemanningsplaner og bemanningsplanlegging har fortsatt i hele 2015 og vil slutføres i 2016. Bemanningsplanene er en viktig del av våre langsiktige økonomiske planer. Det er viktig for AHO og forsøke å holde andelen av lønnskostnader på samme nivå i årene fremover og ikke øke den. Når arbeidet med bemanningsplanen slutføres vil dette bringes inni de langsiktige budsjettene. AHO har fokus på å ikke øke andelen faste kostnader utover nåværende andel.

AHOs investeringsplaner de neste årene innebærer investeringer i våre lokaler i Maridalsveien 29 med tanke på å ta i bruk sydfløyen. Den skal rehabiliteres av Statsbygg og AHO skal stå for inventar og utsyr. I tillegg skal det byttes ut inventar i kantinen og grupperommene ved skolen.

Virksomhetsmål 4.2

AHO skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser innenfor arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom konsentrasjon og arbeidsdeling.

Kvalitative styringsparameter:

- *Solide fagmiljøer (Nasjonalt styringsparameter).*
- *AHO skal ha robuste fagmiljøer, med langsiktige bemanningsplaner og personalpolitikk*

Det er store og solide fagmiljøer ved AHO. De tre studieprogrammene ved AHO har 82,5 vitenskapelige årsverk knyttet til seg (regnet som UFF-stillinger unntatt stipendiater). Det er en tett ratio mellom student og undervisningspersonale, og alle studieprogrammene har et undervisningspersonale som er sammensatt av stillinger rekruttert på både kunstnerisk og akademisk bakgrunn. Dette sikrer en bredde som ivaretar ulike faglige aspekter. Det er også en bred tverrfaglig utdanningsbakgrunn blant de vitenskapelige ansatte. Hovedbasen har henholdsvis arkitektur- og designfaglig bakgrunn, men det er også et spekter med ingeniør, humaniora og samfunnsvitenskapelige utdanningsbakgrunner.

Førstestillinger utgjør 40,13 % av UFF-stillingene i 2015, og andelen førstestillinger viser nedgang over tid. Dette er ikke en ønsket utvikling, og det gjøres nå analyser av årsaksforhold til utviklingen og tiltak for å snu denne.

Utdannings- og forskningsstillingene utgjør i underkant av 70 % av bemanningen ved AHO, og dette tallet har vært relativt stabilt over lengre tid. Dette viser at AHO er av de mest effektive institusjonene i sektoren. Med få studieprogrammer er mye administrasjon strømlinjeformet rundt disse, og det er viktig å trekke veksler på «smådriftsfordelene» det utgjør. Selv om AHO gjennom de senere årene har vokst slik at det har vært behov for en profesjonalisering som kan forstås som en byråkratisering, preges AHO fremdeles av en gjennomskiktighet og fleksibilitet. Vi mener at AHO for eksempel arbeider mer effektivt og målrettet i forhold til målet om å få tilslaget på EU-midler ved å arbeide aktivt sammen med de aktuelle forskerne, enn ved å lage en tiltaksplan for EU-midler.

AHO var derfor meget fornøyd med at små institusjoner var unntatt kravet til internrevisjon. Vi er interessert i å arbeide videre med å identifisere de områdene er vi kan hente ut «smådriftsfordelene».

Samtidig er vi oss bevisst at det er oppgaver som er krevende å løse for en liten institusjon, og der vi må se på alternative løsninger for å sikre en god og effektiv forvaltning. Dette vil bli enda tydeligere i en ny UH-struktur, da det blir færre små institusjoner og de store blir enda større.

Det har gjennom året vært arbeidet med hvordan vi skal redusere sårbarhet innenfor IKT-området, ved blant annet å vurdere outsourcing av flere områder. Dette utredes videre i 2016, og AHO vil være med på en pilot i regi av Uninett. Det vil også bli sett på andre felter der AHO skal søke samarbeid eller organisere tjenestene på andre måter.

Nasjonale styringsparameter – ordnet etter sektormål

Gjennomføring på normert tid

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2015
FULLFØRTE VITNEMÅLSGIVENDE UTDANNINGER	antall			
DESIGN	32	21	29	35
ARKITEKTUR	62	57	72	65
LANDSKAPSARKITEKTUR	15	13	19	20
GJENNOMFØRING I FORHOLD TIL UTDANNINGSPLAN	%			
DESIGN	97,9	91,0	92,9	-
ARKITEKTUR	94,7	94,5	95,8	-
LANDSKAPSARKITEKTUR	93,8	106,5	93,5	-
GJENNOMFØRING PÅ NORMERT TID	%			
LANDSKAPSARKITEKTUR	42,9	53,8	70,6	55

AHO har kun DBH-tall for gjennomføring på normert tid for programmet i landskapsarkitektur, og her foreligger nå noe mer sammenligningsgrunnlag over tid. Resultatet fra 2015 er det beste så langt, 15 av 21 fullførte på normert tid noe som gir en gjennomføringsprosent på 70,6 %. Gjennomsnitt over 3 år gir 55,8 % gjennomføring på normert tid, et godt resultat sett i forhold til sektoren (snitt 50,2). Det er på nivå med studenter i økonomisk-administrative fag som er de som i størst grad gjennomfører på normert tid i toårige mastergradsstudier (Tilstandsrapport 2015).

Det foreligger ikke årlige DBH-målinger for gjennomføring på normert tid i gjennomgående studieløp av 5 og 5,5 års varighet, men når det gjelder gjennomgående studier i arkitektur viser Tabell 2.20 i Tilstandsrapport 2015 tall for ett kull (Opptak Høst 2009) der flere enn AHOs studenter er tatt med. At 33,8 % av studentene i kullet har fullført på normert tid stemmer noenlunde overens med AHOs egne tall. Dette er noe over gjennomsnittet for hele sektoren som er på 31,2. AHOs egne tall viser også at ett år etter normert tid har 74% av 2009-kullet i arkitektur fullført.

AHO har, som det også framgår av Studiebarometeret, motiverte studenter som bruker mye tid på utdanningen. Vi opplever imidlertid at studenter tar pause i studiet på grunn av at de ønsker et praksisår før de er ferdige med utdanningen. De skaffer seg nyttig og relevant erfaring som bidrar til å øke kvaliteten på diplomoppgavene. På den andre siden kan en innvende at det forsinker gjennomstrømningen.

Designstudentene ligger også litt over snittet i sektoren med 32% fullført grad på normert tid. Frafallsprosenten er i samme tabell 24%, eller 6 studenter av totalt 25 på kullet. Ett år etter normert tid har 56 % av designstudentene fra 2009-kullet fullført ifølge AHOs egne tall.

På overordnet nivå er noe av frafallsproblematikken på designprogrammet knyttet til at studenter som ønsket seg inn på arkitekturprogrammet startet på Master i design for så å søke seg over til Master i arkitektur. Dette er tatt grep om ved at det ikke lenger er mulig å søke seg over fra et studieprogram til et annet. Som en prøveordning er opptaksprøven for de to studieprogrammene skilt. Med disse tiltakene håper man å redusere frafallet fra designprogrammet. AHO har også arbeidet særskilt med studentkull der man har fryktet frafall, der det er satt inn tiltak av faglig og sosial art.

Med 94,9 % gjennomføring i forhold til utdanningsplan, ligger AHO rett bak kunsthøgskolene som troner aller høyest i sektoren når det gjelder gjennomføring i forhold til utdanningsplan og har henholdsvis 96,7 og 95,8 % gjennomføring.

Heltidsstudentene oppgir at de studerer 35,1 timer i uka. Det er store variasjoner mellom de ulike utdanningene. Studiebarometeret 2015 viser i likhet med forrige undersøkelse at arkitekturstudentene bruker mest tid totalt. Arkitektstudentene på AHO rapporterer at de samlet bruker 54,9 timer i uka på studiene, i snitt bruker landets arkitekturstudenter 48,8 timer på studiene. AHOs designstudenter bruker også langt mer tid enn landsgjennomsnittet med 48,7 timer i uka.

Andel uteksaminerte doktorgradskandidater tatt opp 6 år tidligere

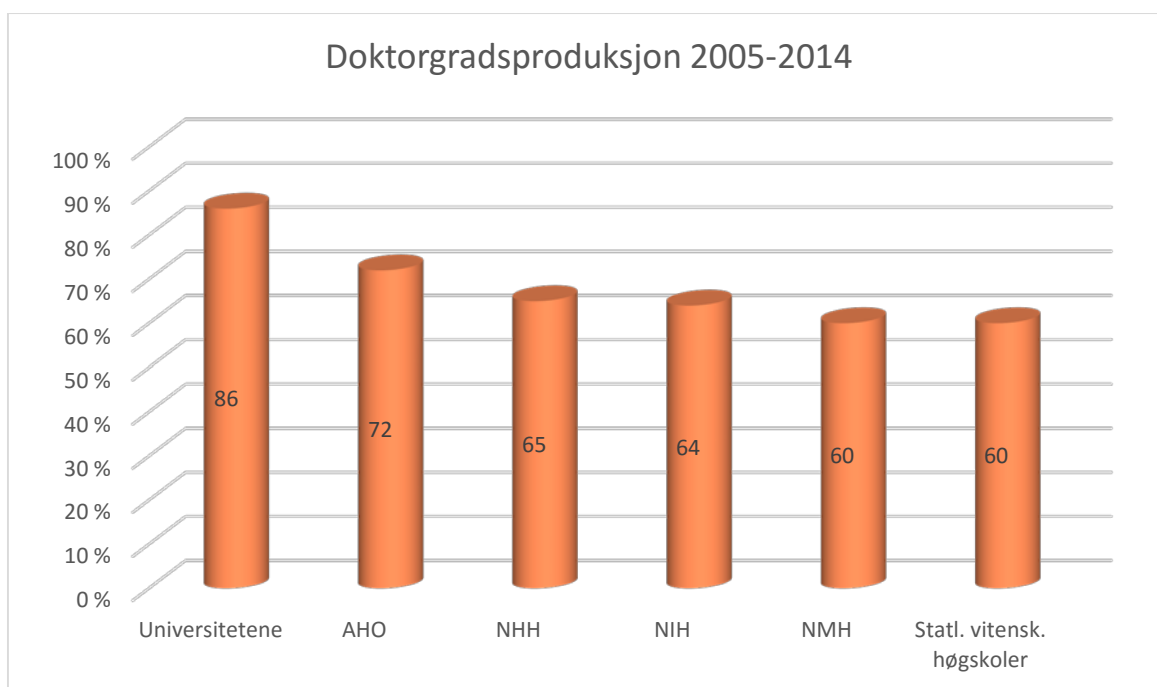
KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING	RESULTAT
	2012	2013	2014	2015	2015
Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogrammet 6 år tidligere	20 % 3 av 15	Ikke opptak i 2007	56% 9 av 16	80 % 4 av 5	60 % 3 av 5

Med et svært lite 2009-kull blir marginen for måloppnåelse tilsvarende sårbar. Fire av fem kandidater fra kullet har per d.d. disputert og fått sin doktorgrad (=80 % gjennomføring), men siden den siste disputasen først fant sted etter nyttår i 2016, havner denne på neste års statistikk.

Tilstandsrapport for 2015 fastslår at nasjonale mål for gjennomstrømming (minimum 75% fullføring) ikke er nådd ved noen institusjoner, men at mellom 63 og 66 % har disputert etter 6 år de siste fire årene.

Fagtradisjonen til AHO er tett knyttet til humanistiske og kunstneriske tradisjoner. Ser man på gjennomføringen hos andre institusjoner med doktorgrad innen humaniora er AHOs tall for gjennomstrømming ofte bedre enn disse institusjonene. AHO mener at 3 årig finansiering uansett er for kort tid for kandidater som gjør «research by design» og mer praktisk rettede prosjekter. Det er også mye av grunnen til at de går over tre år.

AHO har de siste 10 årene i snitt tatt opp 7,5 doktorgradskandidater per år, mens skolen har uteksaminert i overkant av 5 kandidater i året. Det er spesielt et etterslep på kullene i 2006 og 2008 som gir dårligere gjennomstrømning enn ønsket.

Kilde: NSD «Doktorgradsavtaler nye» og «Avlagte doktorgrader»

Diagrammet over viser en annen måte å måle doktorgradsproduksjon på ved å se på forholdet mellom opptak av nye kandidater til doktorgradsprogrammet og antall avlagte grader per år ut fra gjennomsnittverdier over ti år. Mens universitetene produserer langt de fleste doktorgradene i Norge, også i forhold til hvor mange de tar opp årlig (86%) uteksaminerer de statlige vitenskapelig høyskolene (SVH) bare 60 %, eller tre kandidater for hver femte som får opptak til doktorgradsprogrammet.

AHO ligger i dette diagrammet nærmest opp til universitetene, og godt over snittet for SVH med 72 % avlagte grader. Dette er høyere enn Norges Handelshøyskole (NHH), som er den av de vitenskapelige høyskolene som produserer flest doktorgrader. NHH har i gjennomsnitt 66 % avlagte grader i forhold til antall nye avtaler i doktorprogrammet per år.

Rundt halvparten av de som disputerte ved AHO mellom 2005 og 2014 var kvinner, også det høyere enn gjennomsnittet for de vitenskapelige høyskolene.

AHO har i flere år ligget godt over gjennomsnittet i UH-sektoren og nærmere universitetene når det gjelder avlagte doktorgrader per faglig stilling (UFF-stillingene minus stipendiatstillingene). I fjor kom AHO likt ut med Universitetet i Bergen med 0, 15 avlagte doktorgrader per faglig stilling, men for 2015 er resultatet noe lavere.

AHO lyser kun ut stipendiatstillinger tilknyttet forskningsprosjekter³. Forskningsgruppene på prosjektene følger dem opp mye bedre enn om de satt alene og vi forventer å se er at de blir

³ Vedtatt i 2011/2012

ferdig fortere. Det er litt tidlig å trekke konklusjoner, men vi forventer at denne strategien i tillegg til omleggingen av doktorgradsprogrammet på sikt vil vise seg å ha en god effekt både på gjennomstrømning og øke kvaliteten på avlagte doktorgrader.

Læringsutbytte

AHO vil jobbe i forhold til de råd man har fått fra NOKUT når det gjelder forbedringer av læringsutbyttebeskrivelser. Vi tar også med oss de eksterne sensorenes vurderinger med hensyn til diplomoppgavene.

Scoren på spørsmålet om eget læringsutbytte i Studiebarometeret har holdt seg relativt stabil gjennom tre undersøkelser for AHOs programmer og ligger i 2015 over landsgjennomsnittet på 3,7. Arkitekturstudentene gir scoren 4,0, mens studentene i landskapsarkitektur gir 3,9 og designstudentene 3,8.

Ser en på faktoren helhetsvurdering av programmet, ligger AHO meget høyt og arkitektur – og designstudentene er like fornøyd med programmet som helhet. Bare politihøgskolen har mer fornøyde studenter i sektoren som helhet i 2015.

AHO skiller seg ut positivt i forhold til gjennomsnittet i sektoren i forhold til flere faktorer som vi anser som viktige for læringsutbyttet, og det gjelder alle AHOs programmer. 2015-undersøkelsen konkluderer med at norske studenter er generelt minst fornøyd med medvirkning, undervisning og veiledning, mens AHOs studenter gir god score i forhold til på disse tre faktorene, og særlig til de to siste. En annen hovedkonklusjon er at læringsutbytte, undervisning og veiledning er viktig for tilfredshet, mens studentene generelt er mindre tilfreds med disse faktorene. Igjen ser vi at dette ikke er tilfelle for AHOs studenter.

Undersøkelsen viser at AHO-studentene opplever studieprogrammene som faglig utfordrende, relevant for aktuelle yrkesområder, engasjerende og at innleveringsoppgaver og eksamener krever forståelse og resonnement. AHOs studenter er mer enn gjennomsnittet tilfreds med faglige diskusjoner, veiledning og tilbakemeldinger fra faglig ansatte og de mener at dette bidrar til læringsutbyttet. Vi vurderer også at studentenes høye engasjement også reflektert i at de bruker så vidt mye mer tid på studiene enn landsgjennomsnittet som noe som bidrar til læringsutbyttet. AHOs studenter er imidlertid generelt mindre fornøyd enn gjennomsnittet med læringsutbytte når det gjelder teoretisk kunnskap.

Resultatoppnåelse på forskning ut fra egenart

AHO er en ambisiøs forskningsinstitusjon som har arbeidet aktivt med å etablere sterke forskningsmiljøer. Det foregår forskning innen alle instituttene ved AHO, og alle har eksternt

finansierte bidragsprosjekter. Vårt humanioramiljø, OCCAS, har etablert seg som et internasjonalt ledende fagmiljø innenfor feltet, mens man innen designforskning har etablert sterke forskningsmiljø i krysningspunktet mellom forskning, innovasjon og nærings- og samfunnsliv innenfor både det maritime feltet og innen tjenestedesign. AHO er med som forskningspartner i to senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI).

Ved siden av publikasjoner og doktorgrader har prosjektene resultert i installasjoner, film, utstillinger, patenter, ny/smart teknologi, prototyper og interaktive systemer. Disse resultatene er i mindre grad målbare innenfor et tellekantsystem, men er viktige resultater med hensyn til innovasjon og verdiskaping og med hensyn til forbedring av tjenester og produkter. Dette gjelder for eksempel Center for Service Innovation (CSI) hvor AHO kan vise til resultater i form av opplæringsprogrammet "Service Design Academy" for Telenor som styrker selskapets evne til selv å utvikle tjenesteopplevelser. I samarbeid med NHH og partnere i CSI har AHO også utviklet et kortprogram innen innovasjonsledelse og tjenesteinnovasjon: "Innovasjon for vekst" rettet mot tjenestenäringen. I midtveisevalueringen av aktiviteten ved senteret understrekes det at et av senterets sterkeste sider ligger i de svært positive tilbakemeldingene fra næringslivspartnerne når det gjelder relevans og nytte av senterets forskning for virksomhetene og at dette gir et godt grunnlag for industrielt forskningssamarbeid på lang sikt.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTATER			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2015
Deltagelse i Horisont 2020 (Nasjonalt styringsparameter)	-	-	0	-
Deltagelse i Erasmus+ (Nasjonalt styringsparameter)	-	120	0 ⁴	-
Antall nye forskningsprosjekter fra NFR	2	2	2	2
Forskningsfinansiering (BOA) totalt (i 1000)	14 918	15 593	17 373	16 000
Inntekter fra NFR	12 031	12 851	13 701	13500
NFR-inntekter per UFF-stilling	147,07	175,8	165,2	-

Mens tilstandsrapporten 2015 viser til at det for sektoren generelt hentes inn mindre midler fra NFR per forsker, var AHO i 2014 blant de institusjonene som trakk inn mest midler fra Forskningsrådet, med 176 000 kroner per UFF-stilling. Det var på nivå med Universitetet i Bergen. I 2015 har AHO hentet inn mer midler fra NFR enn i fjor. Vi har nådd målsetningen i tilslag fra NFR og totalsummen i NFR-inntekter er over eget ambisjonsnivå. Siden antallet UFF-stillinger har økt det siste året, blir inntekten per stilling imidlertid noe lavere enn i fjor.

Det er prosjektet Design for Offentlige Tjenester (DOT) som har gitt AHO alle oppdragsinntektene i 2015.

Flere av AHOs forskningsmiljøer har posisjonert seg i forhold til Horisont 2020. I 2015 er det sendt inn til sammen 7 søknader om EU-midler, herav 4 under Horisont 2020. En av disse, under Marie Curie-programmet, har nettopp fått tilslag, mens en venter på svar fra HERA-programmet. To søknader har fått avslag.

⁴ Det har vært aktivitet i EU-prosjektet AHO leder i 2015, men tildelingen kom i 2014.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED TREÅRIG GJENNOMSNIITT	RESULTATER		MÅLSETNING
	2012-2014	2013-2015	2013-2015
Antall publikasjonspoeng i gjennomsnitt	44-45	Se: fotnote 3	45
Gjennomsnittlig inntekt fra EU	295	189	350

AHOs publiseringspoeng ser ut fra helt foreløpige beregninger til å komme opp mot 65, noe som i så fall er en solid økning i forhold til 2013 og 2014, og en liten økning i forhold til toppåret 2012. Det ser dermed ut til at ambisjonsnivået nås med god margin.

Som en svært liten institusjon har AHO til dels store variasjoner i vitenskapelig publisering fra år til år. Svingningene vil være knyttet til faktorer som

- utgivelse av monografier
- temanummer av tidsskrifter hvor AHO-prosjekter er godt dekket
- hvor i løpet forskningsprosjekter befinner seg i forhold til publisering av resultater

Det ser videre ut til at den nye beregningsmodellen⁵ for publikasjonspoeng gir positivt utslag for AHO for 2015 blant annet med hensyn til internasjonal sampublisering. Tallene fra 2015 og framover blir ikke uten videre sammenlignbare med tidligere tall når det innføres en ny beregningsmodell.

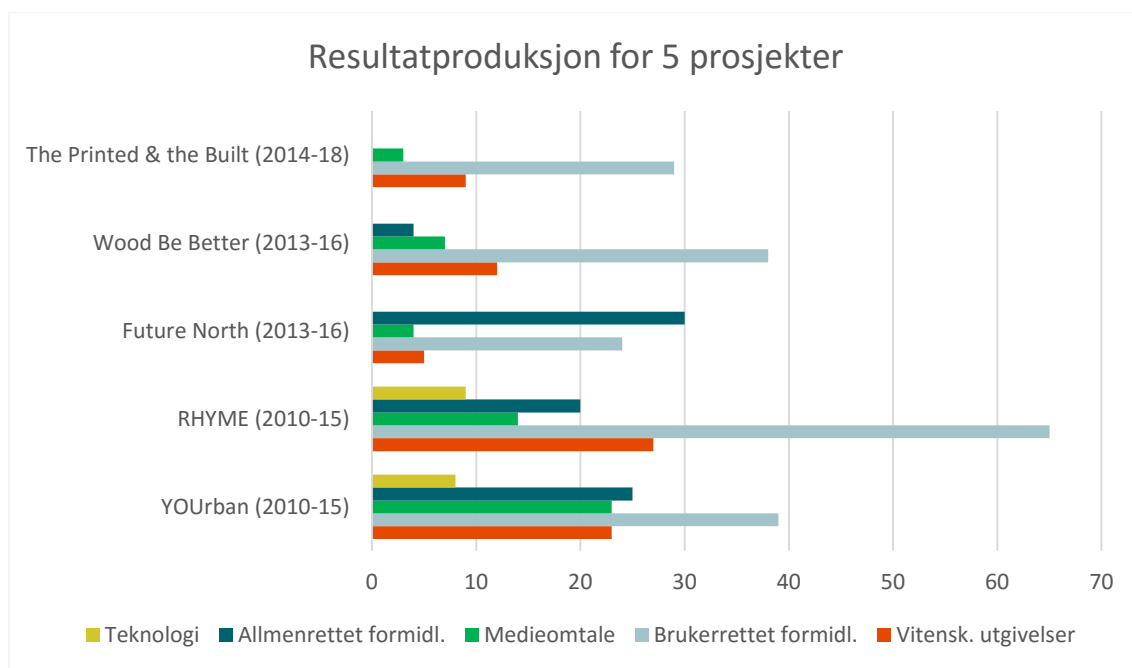
Det er en målsetning for AHO å øke andel publikasjoner i NVI-kategoriene, samtidig som det vitenskapelige særpreget, med et høyt antall forskningsresultater i annen form enn publikasjoner, opprettholdes. Det vil også være viktig å sikre dokumentasjon av andre former for forskningsresultater. Særlig innen designforskning- og utviklingsprosjekter bidrar AHO inn i store omstillingsprosesser i samfunnet og til utvikling av nye tjenester, produkter og teknologi.

For illustrere omfanget og bredden av resultater i AHOs forskningsprosjekter har vi laget diagrammet nedenfor som viser større prosjekter, ledet av AHO, som pågår eller er avsluttet i 2015. Det er naturlig at de avsluttede prosjektene har størst omfang i sin resultatproduksjon, resultater kan i mange tilfeller fortsette å komme også etter at prosjektet er avsluttet. Nyoppstartede prosjekt i 2015 er ikke med, selv om noen av dem allerede har resultatproduksjon. Grafene er laget på bakgrunn av forskningsresultater registrert i Cristin og flere kategorier er slått sammen. Det vil være variasjon i hvor ivrige forskerne er til å registrere resultater som ikke er tellende i NVI-kategoriene.

RHYME- prosjektet som har brukt metoden Research-by-design er et eksempel på hvordan resultater og teknologi innenfor ett område kan anvendes innen helt andre områder samtidig som den nye kunnskapen en produserer bidrar til utvikling på et generelt og overordnet nivå. Fra forskning med utgangspunkt i musikkterapi og utvikling av multisensoriske interaktive produkter for barn med spesielle behov, har en utforsket bruken av slike produkter i forhold til andre pasientgrupper (bl.a. demente), en har forsket på multisensorisk interaksjon og multisensoriske omgivelser og gitt viktige bidrag inn i feltet helsefremmende teknologi/velferdsteknologi.

⁵ Tidsfrist for rapportering av vitenskapelige 2015-publikasjoner er 1. april 2016. Etter rapporteringsdagen leverer CRISStin grunnlagsdata til NSD, som har i oppgave å beregne publiseringspoeng for institusjonene i UH-sektoren.

I YOUrban og Future North-prosjektene har urbanisme, landskaps- og designmiljøene på AHO samarbeidet tett, og blant annet produsert det digitale verktøyet MAPPA til bruk i kartlegging i by- og landskapsforskningsprosjekter. To stipendiater som har vært knyttet til YOUrban-prosjektet som omhandler sosiale medier og design i bykontekst, har disputert i 2015, og en tredje ph.d. er også tildelt i løpet av 2015 innen det samme feltet: «Mixed reality».

Samspill mellom forskning og utdanning

AHO har en blanding av profesjonsaktive og forskningsaktive lærekrefter som bringer med seg ulike perspektiver inn i undervisningen. Det at en andel av lærerstaben selv er aktive forskere bidrar til at det gis forskningsbasert undervisning på alle nivåer i utdanningene. Forskningsbaserte kurs tilbys på alle utdanningene og alle AHOs større forskningsprosjekter arrangerer kurs i masterundervisningen og bidrar til doktorgradsprogrammet.

I noen tilfeller blir deltemaer i prosjektene fokus i et studiekurs og studentene blir introdusert for forskningshåndverket og grunnleggende forskningsteoretiske problemstillinger. I andre tilfeller er «research by design» forskningsmetoden i kurs som integrerer forskning, utdanning og praksis, og det jobbes i forhold til samarbeidspartnere fra samfunns- og næringsliv.

AHO har bygget opp et internasjonalt anerkjent fagmiljø innenfor bygningsarv og bygningsrestaurering, i form av forskningsprosjekter, ph.d.-prosjekter og et undervisningstilbud på alle nivåer; grunnundervisningen, masterprogrammet, etterutdanningen og ph.d.-programmet. Med utgangspunkt i en bred, tverrfaglig og kritisk holdning til faget, favnes det teoretiske så vel som det praktiske i spennet mellom arkitekturprosjektering, arkitekturhistorie, verneteori, teknologi, materialkunnskap og forvaltningspraksis. De siste årene har det vært et særlig fokus på problemstillinger knyttet til

etterkrigstidens kulturminner, og en søker å takle samtidens utfordringer gjennom utvikling av alternative betrakningsmåter og eksperimenterende praksiser. Miljøet har et utstrakt samarbeid med norske og utenlandske partnere innen academia og blant praktiserende arkitekter, som skal videreutvikles gjennom etablering av nye forskningsprosjekter innen bygningsarv og bygningsrestaurering. Fra 2015 viser vi til prosjektet om regjeringskvartalet (se s.16) som et godt eksempel på samspill mellom forskning og utdanning.

Et annet eksempel henter vi fra prosjektet Future North. Studenter fra AHO og UiT og forskere i Future North-prosjektet har i to studiekurs tatt for seg Svalbard som territorium og Longyearbyen spesielt. Svalbard-studioet har utforsket ulike metoder for å kartlegge et område. Ut fra et ståsted hvor kartlegging ses som en serie lagdelte men sammenkoblede kronologier har en undersøkt kvantitative (historiografiske/arkiv- data) og kvalitative (hukommelse og muntlige historier) aspekter ved territoriet og konkluderer at territoriet er i en konstant «bevegelse» påvirket av prosesser på både lokalt og globalt nivå. Målet har vært å finne ut hva slags byplanleggingsstrategier, prosjekter og landskapsintervensjoner vil kunne bidra til å gjøre Longyearbyen til et bedre og mer bærekraftig samfunn i framtida. Basert på en rekke undersøkelser og kartlegging både av landskapskarakteristika, potensiale og ressurser, men også kartlegging av utfordringer og behov kunne forskerne formulere ulike framtidsscenarioer for lokalsamfunnet og studentgruppene utformet prosjektforslag, strategiske byplaner og landskapsintervensjoner i og rundt byen. Ulike temaer i forslagene var nye bylandskap, utvikling av havneområder, infrastruktur for handel og turisme, nye boliger og offentlige områder/bygg, alt ut fra langsiktige og bærekraftige strategier for byutvikling. Resultatene, studiene og prosjektene ble til slutt presentert lokalt for Statsbygg, konsulenter og lokale aktørgrupper som arbeider med utviklingsplaner for Longyearbyen.

Til tross for de tette forbindelsene mellom forskning og undervisning på AHO, noterer vi oss at studentene ikke nødvendigvis har en opplevelse av dette samspillet. Tre av de fem enkeltspørsmålene i undersøkelsen Studiebarometeret som fikk lavest score var:

- tilfredshet med teoretisk kunnskap
- egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid
- kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning

Deltakelse i Horisont 2020 og Erasmus +

AHO leder et Erasmus+ prosjekt på ca. 2,7 millioner NOK. Deltakere er 8 europeiske lærersteder samt European Association of Architectural Education (EAAE) og Architects' Council of Europe (ACE).

I 2015 er det sendt 3 Horisont 2020-søknader, to har fått avslag. I tillegg er det sendt 4 andre søknader om EU-midler, og det jobbes videre med en av disse basert på tilbakemeldinger en fikk i første søknadsrunde. En prosjektskisse til Marie Curie-programmet fikk tilslag derfra i juli, og endelig tilslag på denne søknaden er nettopp mottatt.

Andel inntekter fra BOA utenom EU og NFR

KVANTITATIVT STYRINGSPARAMETER	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2015
Andel inntekter fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA) utenom forskningsfinansiering fra EU og NFR (%)	1,58	1,9	2,02	Øke andelen

AHOs andel av BOA utenom EU og NFR er på 2,02 i 2015, og målsetningen om å øke andelen i 2015 er nådd. Selv om disse inntektene ikke øker mye, er tendensen over 3 år svakt oppadgående.

Samarbeid med samfunns- og arbeidsliv: se s. 14-16

AHO har et aktivt samarbeid med samfunns- og arbeidsliv. Aktiviteten til alle forskningssentre og den forskningsbaserte undervisningen er knyttet tett til reelle og aktuelle samfunnsutfordringer. Vi har beskrevet dette under Sektormål 2 s. 14 – 16.

Sektormål 4

Langsiktig økonomisk planlegging: se s. 20

Solide fagmiljø: se s. 21

Andel kvinner i dosent- og professorstillinger

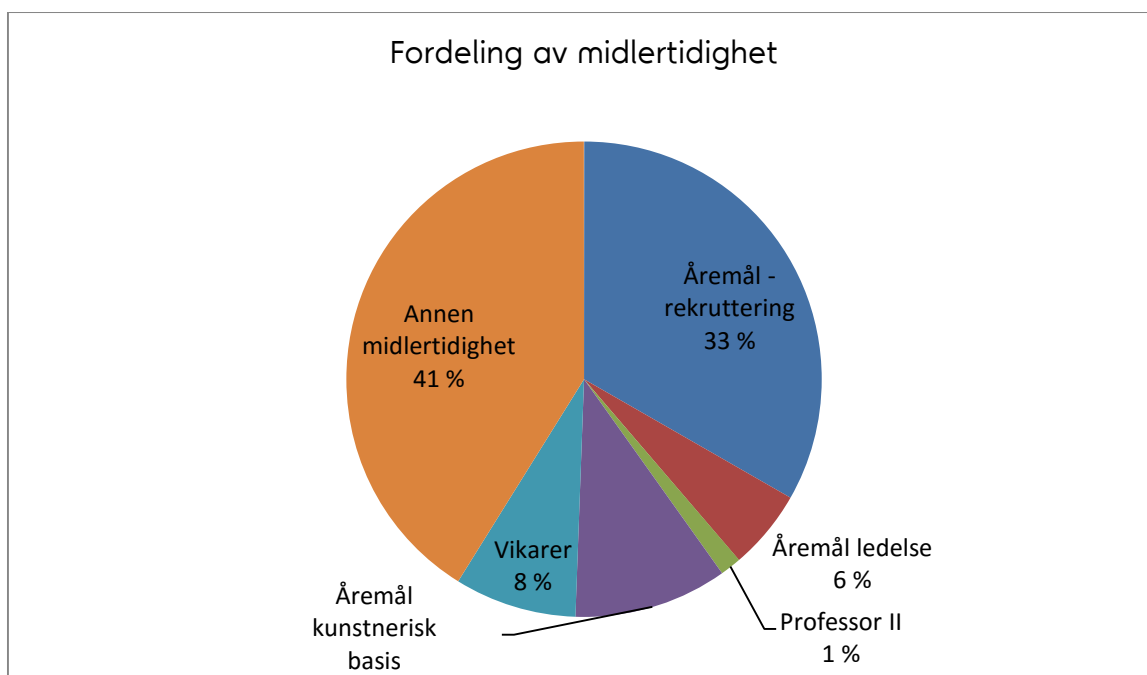
AHO har i 2015 tilsatt i en professorstilling, dette var en kvinne. Det er i årene fremover en betydelig avgang i toppstillingene, og det har vært arbeidet med langsiktige bemanningsstrategier. Det vil i henhold til Handlingsplan for likestilling nedsettes letekomiteer for å identifisere kvalifiserte kandidater for stillingene.

Det er også en uttalt politikk at det skal arbeides systematisk for å bidra til at førsteamanuenser hever sin kompetanse.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2015
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger (Nasjonalt styringsparameter) i %	21,6	21,7	22,5	25
Andel midlertidig ansatte (Nasjonalt styringsparameter) i %	47,7	47,0	48,9	45
Andel midlertidig ansatte ekskludert åremålsansatte i %	16,8	20	24	17

Det har vært en svak økning i andel midlertidige tilsatte i 2015 i forhold til året før. Antall åremålsstillinger er stabilt, og økningen knytter seg til annen midlertidighet.

Hoveddelen av denne midlertidigheten knytter seg til personer som hentes inn fra praksis for å bidra i undervisningen. Dette er en uensartet gruppe fra helt nyutdannede som er undervisningsassistenter i den ene ytterkanten, til majoriteten som er praktikere, med lang erfaring til den andre ytterkanten som er internasjonalt meriterte fagpersoner som kommer inn og underviser et semester. Den siste gruppen er slik AHO vurderer det ønskelig midlertidighet, mens vi ser på hvordan vi i større grad kan benytte åremålsstillinger for å sikre praksisforankringen.

AHO har hatt som uttalt mål å redusere midlertidighet innen administrasjon- og støttestillinger. Vi ser at andel midlertidighet har økt også for disse stillingene og det knytter seg hovedsakelig til to forhold; vikarer ved sykdom og behov for ekstra ressurser for å gjennomføre prosjekter. AHOs administrasjon er liten, og det er lite ekstra kapasitet å dra veksler på om det skal gjennomføres et mer omfattende prosjekt. Som et eksempel kan nevnes implementering av biblioteksystemet Alma, som er ressurskrevende for et lite bibliotek,

det er derfor satt inn ekstra bemanning i implementeringsfasen. Med få ansatte som datagrunnlag, blir de prosentvise svingningene uforholdsmessig store.

TABELL: MIDLERTIDIGHET

		MIDLERTIDIGE ÅRSVERK I ANTALL	MIDLERTIDIGE ÅRSVERK I %	% KVINNER	% MENN
Totalt i virksomheten	I år	71,4	48,9	56,5	43,5
	I fjor	61,6	47	55,9	44,1
Administrative stillinger totalt	I år	8	21,4	52,5	47,5
	I fjor	6,3	17,9	47,6	52,4
Lederstillinger	I år	1	33,3	0	100
	I fjor	1	33,3	-	100
Mellomlederstillinger	I år	2,8	28,6	35,7	64,3
	I fjor	2,8	28,6	35,7	64,3
Saksbehandler/ utrederstillinger	I år	4,2	17,1	76,2	23,8
	I fjor	2,5	11,2	80	20
Undervisnings- forskerstillinger totalt	I år	20,3	34,9	55,1	44,9
	I fjor	15,5	32,4	54,8	45,2
Professor	I år	1,7	7,2	29,4	70,6
	I fjor	2,1	9,9	47,6	52,4
Førsteamanuensis	I år	4,5	32,1	55,56	44,44
	I fjor	3,4	28,6	74,6	25,4
Rekrutteringsstillinger totalt	I år	23,3	100	59,23	40,77
	I fjor	20,6	100	61,1	38,9
Professor II	I år	1,5	100	0	100
	I fjor	2,5	55,5	20	80

Kilde: DBH

IV – STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN

Overordnet vurdering

KD gjennomførte i 2015 tilsyn med AHOs arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap. Det ble konkludert med at AHO har en god rolleforståelse i organiseringen av beredskapsarbeidet, treffende beskrivelser i risikomatriksen og har etablert flere elementer i et styringssystem for informasjonssikkerhet. Det ble imidlertid bedt om at ROS-analysene følges opp av en dokumenterbar oppfølgingsplan og at styringssystem for informasjonssikkerhet etableres. Rapporten er fulgt opp, og tatt inn i planen for det systematiske beredskapsarbeidet.

Det har vært arbeidet med rutiner for å forbedre kvalitet på økonomirapportering. Det er i 2015 arbeidet med organisering og tjenestetilbud fra IKT-avdelingen, blant annet med bakgrunn i ROS-analyser. Dette prosjektet vil videreføres i 2016.

Likestilling, diskriminering og tilgjengelighet

STYRINGSPARAMETER	RESULTAT		
	2013	2014	2015
Andel kvinner i professorstillinger	21,6	21,7	22,46

Handlingsplan for likestilling og mangfold 2015-2016 fokuserer på følgende hovedtemaer:

- Rekruttering av kvinner i vitenskapelige toppstillinger
- Likelønn
- Mangfold
- Likestillingsutvalgets rolle

En av målsetningene for AHO er å øke andel kvinner i vitenskapelige toppstillinger. I årene fremover skal tilsetninger i slike stillinger være minimum 50 % kvinner for å sikre langsiktig god kjønnsbalanse.

Vi ser at vi fortsatt har et stykke igjen for å nå ambisjonen på 25 % andel kvinner i professorstillinger, og for en langsiktig god kjønnsbalanse. Vi har mulighet og handlingsrom for å utjevne balansen de nærmeste årene da 4 mannlige professorer går av med pensjon.

TABELL 1 KJØNNSBALANSE OG LØNN

STILLING	KJØNNSBALANSE				GJENNOMSNITTLØNN		
	ÅRSTALL	% MENN	% KVINNER	TOTALT ÅRSVERK	MENN	KVINNER	TOTALT
Professor	2015	77,5	22,5	23,6	79,8	79,1	79,7
	2014	78,3	21,7	21,2	79,7	78,1	79,3
Førstemanuensis	2015	53,6	46,4	14	69	69	69
	2014	53,6	46,4	11,9	69,7	68,7	69,2
Stipendiat	2015	42,6	57,4	22,3	53,3	52,7	53
	2014	40	60	20	50,9	51,1	51
Universitetslektor	2015	45,3	54,7	14,8	66,3	66,3	66,3
	2014	53,3	46,7	10,7	64,9	65,1	65
Rådgiver	2015	23,2	76,8	17,3	60	58,5	59
	2014	27,6	72,4	14,5	59,2	62,6	61,6

Kilde: DBH: Kjønnbalanse AHO statistikk til Lønnsforhandling 2015: Gjennomsnittslønn

TABELL 2 KJØNNSBALANSE

STILLINGSGRUPPE	ÅRSTALL	% MENN	% KVINNER	ANTALL
Instituttledere	2015	50	50	4
	2014	50	50	4
Avdelingsledere	2015	33,3	66,7	6
	2014	33,3	66,7	6

Kilde: DBH * DBH statistikk baseres på årsverk. Her beregnes kjønnbalanse på antall ansatte

Resultatene etter de lokale lønnsforhandlingene høsten 2014 fremkom først på lønnsstatistikken i 2015. Kvinner skulle prioriteres i oppgjøret og vi ser at dette har gitt resultat. For professorene er det nå marginale forskjeller mellom kjønnene. Førstemanuensene er har nå full likelønn og på grunn av mannlige nyttilsetninger har lavere lønn. For gruppen stipendiater har de en naturlig lønnsvekst etter lønnsramme og alternativ.

Universitetslektorene ble ved lokalt lønnsoppgjør i 2014 hevet.

Nedgangen i gjennomsnittslønn for kvinner i rådgiverstillinger skyldes at flere konsulenter og første konsulenter ble løftet i lønnsoppgjøret til rådgiver koden uten at lønnen ble automatisk hevet.

TABELL 3 SØKERE OG TILSATTE

STILLINGSKATEGORI	UTLYSTE STILLINGER*				TILSATTE UTEN UTLYSNING**	
	ANTALL SØKERE		ANTALL NYTILSATTE		ANTALL TILSATTE	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Førstestillinger og høyere	25	60	1	1	-	-
Lærer- og lektorstillinger	6	8	-	1	2	1
Rekrutteringsstilling	75	74	4	1	1	-
Tekniske og administrative	84	34	2	-	1	2
Leder- og mellomlederstillinger	2	1	1	-	-	-

Kilde: Easycruit

*Disse stillinger er inkludert: utlyste stillinger i 2014 der tilsetning skjedd i 2015 + utlyste stillinger i 2015 der tilsetningen er avsluttet. Utlyste stillinger i 2015 som ikke er besatt ennå er ikke med.

**Tilsatte i faste- og/eller åremålsstillinger er inkludert, samt midlertidig ansatte som overgått i fast stilling eller er tilsatt i stilling over 1 år.

Øking av antallet lærlinger i statsforvaltningen

AHO har ikke hatt lærlinger i 2015.

Samfunnssikkerhet og beredskap

AHO gjennomførte ROS-analyse på tampen av 2015, mens handlingsplan og revidering av beredskapsplan er gjennomført i 2016. Det er gjennomført en kriseøvelse for beredskapsgruppen i 2015. Det ble også gjennomført en reel evakuering, som et resultat av en (ubegrunnet) mistanke om gasslekkasje. Politi og brannvesen ga gode tilbakemeldinger om gode rutiner for evakuering. Beredskapsgruppen evaluerte evakueringen og har gjort ytterlige forbedringer i beredskapsplan på denne bakgrunn.

Arbeidet med å etablere et styringssystem for informasjonssikkerhet er påbegynt i samarbeid med Uninett. Det skal etter planen styrebehandles i våren 2016.

Tidstyver

AHO har i 2015 hatt fokus på å forenkle administrative rutiner innfor økonomirapportering og IKT. Det er utviklet og tatt i bruk nye interne økonomirapporter. Dette arbeidet fortsetter også i 2016 med fokus på mere tilpasninger og forenklet rapportering. Nye rapporter bidrar til bedre kontroll og bruk av mindre tid på rapportering og oppfølging.

IKT-avdelingen har i 2015 hatt et prosjekt gående for å forbedre, forenkle og tydeliggjøre sine tjenester. Dette har blant annet ført til ny organisering av 1.linjetjenesten som bidrar til å frigjøre tid og bedre kvaliteten på brukerstøtten som ytes. I 2016 innføres et eget servicedesksystem. Det er også foretatt en omorganisering av de fysiske tjenestene som ytes fra avdelingen. Slik at dette arbeidet utføres mer effektivt. Samarbeidet mellom IKT og drift er gjennomgått, med tanke på effektivitet og tydeliggjøring av overlappende oppgaver og områder. Avdelingen har også jobbet med kompetansedeling for å redusere sårbarhet og avhengighet av enkeltpersoner. I tillegg er det innført en mer standardisering av klientutstyr som anskaffes.

Det vil jobbes videre med både økonomirapportering, økonomioppfølging og IKT i 2016.

V – VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER

Planer

Sektormål 1

Høy kvalitet i utdanning og forskning.

Virksomhetsmål 1.1

AHO skal utdanne mastergradskandidater som holder et høyt internasjonalt nivå innenfor arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design og som er kvalifisert for regionale, nasjonale og globale arbeidsmarkeder.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2016
SØKNING:				
Antall førstevalgsøkere per studieclass (1. år)				
DESIGN	3,1	3,8	4,2	4,5
ARKITEKTUR	11,4	14,1	11,8	12
Antall søkere per studieclass (4. år)				
DESIGN	8,1	9,7	10,6	10
ARKITEKTUR	31,5	31,0	34,5	30
LANDSKAPSARKITEKTUR	7	8,9	5,45	8
GJENNOMFØRING:				
Fullførte vitnemålgivende utdanninger, mastergrad				
DESIGN	32	21	29	35
ARKITEKTUR	62	57	72	65
LANDSKAPSARKITEKTUR	15	13	19	20
Gjennomføring i forhold til utdanningsplan i %	95,5	94,2	94,94	95
Andel mastergradskandidater i et kull som gjennomfører på normert tid i %				
LANDSKAPSARKITEKTUR	42,9	53,8	71,5	70
Faglig tidsbruk (timer) per uke blant heltidsstudenter				
DESIGN	-	44,6	48,7	50
ARKITEKTUR	-	49,1	54,9	50
LANDSKAPSARKITEKTUR	-	-	49,9	50
Skår på hvor tilfredse studentene er med studieprogrammet (helhetsvurdering)				
DESIGN	4,4	4,3	4,4	4,5
ARKITEKTUR	4,3	4,3	4,8	4,5
LANDSKAPSARKITEKTUR	-	-	3,9	4,5

RISIKOVURDERING

AHO har over flere år arbeidet med å få opp søkning til Master i design. Det har vært en tendens til at man har sammenlignet søkertallene til designstudiet med det ekstremt populære arkitekturstudiet. Med tiltakene som er satt inn har det vært en positiv utvikling, risikoen for å ikke ha en god nok søkermasse vurderes derfor som synkende. Det er for tidlig å trekke en endelig konklusjon, og tiltakene vil fortsette og etterhvert evalueres.

Med nye og strengere kvalifikasjonskrav til masterstudiene i landskapsarkitektur, vil det være viktig å opprettholde et sterkt trykk på å rekruttere tilstrekkelig kvalifiserte kandidater.

Virksomhetsmål 1.2

AHO skal ha et utstrakt internasjonalt og nasjonalt utdanningssamarbeid av høy kvalitet, som bidrar til økt utdanningskvalitet.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2016
Andel utreisende utvekslingsstudenter på Erasmus+ av totaltallet av studenter	-	15	72	75
Antall utreisende studenter per år	39	37	34	45
Antall innreisende studenter vår og høst ⁶	V42 H48	V35 H23	V40 H46	V45 H45

Det første kvantitative parameteret er nytt nasjonalt styringsparameter fra og med 2016.

RISIKOVURDERING

AHO vurderer at kvalitet i utvekslingsavtaler er viktigere enn kvantitet, og at det er vesentlig å målrette de internasjonale avtalene. Læringsutbytte for utreisende studenter skal være minst like godt som det de kunne få ved AHO. Det har vært et lavere antall utreisende studenter enn det man har ønsket, og det må kontinuerlig arbeides med kvalitetssikring av avtalene.

Det er også viktig å sikre at innreisende studenter er et positivt bidrag til utdanningskvalitet ved AHO og bidrar til internasjonalisering hjemme.

⁶ De fleste som reiser UT fra AHO, er borte i 2 semestre, mens de som reiser INN til AHO blir ett semester, og bare noen få i to. Jfr. Handlingsplan for internasjonalisering 2012-2015 skal det være 45 plasser til disposisjon for innreisende utvekslingsstudenter per semester, slik at summen av utreisende og innreisende er noenlunde i balanse til enhver tid. Måltallet for utreisende studenter er i samme handlingsplan satt per år.

Virksomhetsmål 1.3

AHO skal tilby forskerutdanning av høy kvalitet som både bygger på skolens akademiske tradisjon og skolens praksisforankring.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2016
Andel uteksaminerte kandidater tatt opp på doktorgradsprogrammet 6 år tidligere (Nasjonalt styringsparameter)	Ikke opptak	56% 9 av 16	60 % 3 av 5	*
Nye doktorgradskandidater på ekstern finansiering	4	4	7	4

Ad parameter 1: Doktorgradskullet fra 2010 besto av en kandidat, vi velger derfor å ikke sette et ambisjonsnivå for 2016. På lengre sikt er målet å nå 75 %.

Ad parameter 2: Antall nye kandidater på ekstern finansiering var spesielt høyt i 2015, hovedsakelig på grunn av kvotestipendiater. Når denne ordningen nå bortfaller må AHO regne med noe lavere tall.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED TREÅRIG GJENNOMSNIITT	RESULTAT		MÅLSETNING
	2012-2014	2013-2015	2015-2017
Antall doktorgrader i gjennomsnitt	6	6	7
Avbrutte doktorgradsavtaler i 1. år	0	0	0
Nye stipendiater innenfor Program for kunstnerisk utviklingsarbeid (PKU)	Ikke deltatt	0	1-2

For å nå målsetningen for neste treårsperiode, må det gjennomføres opp mot 8 disputaser i 2016 og 2017. Kullene som ventes å disputere i 2015-2017 er på mellom 6 og 8 studenter. Det kan tilkomme disputaser med andre kandidater som er forsinket. Vi har senket ambisjonsnivået i neste periode i tråd med det vi ser på som realistisk.

Det må fortsatt jobbes for å få tilslag på søknader innen Stipendiatprogrammet i kunstnerisk utviklingsarbeid.

RISIKOVURDERING

AHO har over lengre tid hatt fokus på gjennomstrømming. Det er tegn at tiltakene som er satt inn gir positive utslag, men AHO vil fortsatt holde feltet under oppsyn og det bør være et mål å oppnå den nasjonale målsetningen på 75 % gjennomføring etter 6 år. Tiltakene som er igangsatt videreføres.

Med bortfall av kvotestipendiater og få stipendiater fra andre institusjoner, vil opptakene fremover knytte seg til stipendiatstillinger i eksterne prosjekter, nærings-ph.d.-er og KD-finansierte stillinger.

Virksomhetsmål 1.4

AHO skal være et ledende nordisk miljø for forsknings- og utviklingsarbeid innen våre prioriterte fagfelt. AHO driver kunnskapsutvikling innen praktiske, akademiske og kunstneriske felt og skal forvalte et internasjonalt og aktuelt kunnskapsnivå.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2016
Antall publikasjonspoeng per faglig årsverk	0,64	0,55	*	*
Verdien av Horisont 2020-kontrakter per FoU-årsverk	-	-	-	**

** Det andre kvantitative parameteret er et nytt nasjonalt styringsparameter fra og med 2016. AHO har som mål å få tilslag på ett prosjekt under Horisont 2020 i 2016.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED TREÅRIG GJENNOMSNIITT	RESULTAT		MÅLSETNING
	2012-2014	2013-2015	2015-2017
Antall publikasjonspoeng i gjennomsnitt	44-45	*	*

* Tidsfrist for rapportering av vitenskapelige 2015-publikasjoner er 1. april 2016. Etter rapporteringsdagen leverer CRISStin grunnlagsdata til NSD, som har i oppgave å beregne publiseringspoeng for institusjonene i UH-sektoren. Ny beregningsmodell vil gi nye tall som ikke uten videre er sammenlignbare med gamle. Siden AHOs tall er så små, kan små endringer gi store utslag Det er derfor vanskelig å tallfeste nye mål for publikasjonspoeng innen leveringsfristen for Rapport og planer.

RISIKOVURDERING

AHO er over lang tid bygget opp som en forskningsinstitusjon, med gode resultater på enkelte områder, mens resultatene er noe svakere på andre områder. Det er planlagt en forskningsevaluering som ser på forskningskvaliteten ved AHO.

Sektormål 2

Forskning og utdanning for velferd, verdiskaping og omstilling

Virksomhetsmål 2.1

AHO skal gjennom utdanning, forskning og formidling innenfor sine kjernefag arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design både være en innovativ kraft i samfunns- og næringsutvikling og en kritisk evaluerende røst i endringsprosessene. Gjennom formidling og fagkritikk skal AHO bidra til at forskningsbasert kunnskap innenfor våre fag anvendes for å løse de store samfunnsutfordringene vi står foran. Dette forutsetter at vurderinger om relevans får stor betydning for forskningsprioriteringer.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2016
Andel masterkandidater sysselsatt i relevant arbeid et halvt år etter fullført utdanning	-	-	-	
Bidraginntekter fra Forskningsrådet per faglig årsverk	147 000	176 100	165 200	170 000
Andre bidrags- og oppdragsinntekter per faglig årsverk	31 464	40 190	45 670	45 000
Oppdragsinntekter	632 000	1 140 000	2 193 000	2 000 000
Antall nye forskningsprosjekter fra NFR	2	2	2	2

Parameter 1 er et nytt nasjonalt parameter, som skal måles gjennom NIFUs Kandidatundersøkelse. Den forrige undersøkelsen var i 2013. Data som matcher AHOs kandidater foreligger ikke i rapporten fra 2013.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED TREÅRIG GJENNOMSNIITT	RESULTAT			MÅLSETNING
	2011-2013	2012-2014	2013-2015	2015-2017
Antall nærings-ph.d.-er og offentlige ph.d.-er i perioden	1	1	1	2
Antall næringsfinansierte stillinger	1	1	1	2

RISIKOVURDERING

Det har vist seg å være krevende å følge opp innovasjonsmuligheter, da kapasitet og kompetanse både i fagmiljøene og i støttefunksjonen er begrenset. Det har vært arbeidet med å opparbeide kompetanse innen visse områder som kan overføres til flere områder, men det vil være nødvendig med en streng prioritering også fremover.

AHO produserer resultater innenfor

- muliggjørende teknologier og produkter
- innovasjonsløsninger
- tjenesteutvikling
- planforslag og framtidsscenarioer

Utfordringen er å dokumentere dette på en systematisk måte.

Sektormål 3

God tilgang til utdanning.

Virksomhetsmål 3.1

AHO stiller høye krav til studenter og ansatte og skal legge til rette for en kunnskapsorganisasjon med et meget godt arbeids- og læringsmiljø. Som arbeidsplass skal AHO preges av likeverd, respekt, effektivitet og sjenerøsitet.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2016
Skår på hvordan studentene oppfatter studie- og læringsmiljø	4,1	4,1	4,0	4,2

Virksomhetsmål 3.2

AHO skal som en del av nettverkssamarbeid ta et nasjonalt ansvar for etterutdanning og systemer for livslang læring innen våre fagfelt. AHO skal opprettholde kontakten med tidligere studenter gjennom alumninettverk.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2012	2014	2015	2016
Gjennomførte studiepoeng i forhold til utdanningsplan, Erfaringsbasert master*	85%	76,8%	97,9%	95%

*Programmene er oppført samlet i NSD-statistikk, tall for 2013 mangler

RISIKOVURDERING

Det er av avgjørende betydning å få kritisk masse for videreutdanningsprogrammene.

Det er utfordrende å ha kapasitet til å utvikle nye etterutdanningstilbud, da en oppstart vil være spesielt ressurskrevende. Det er derfor viktig at AHO har en langsiktig prioritering av ressurser.

Sektormål 4

Effektiv, mangfoldig og solid høyere utdanningssektor og forskningssystem

Virksomhetsmål 4.1

AHO skal forvalte sine samlede ressurser effektivt og offensivt, slik at kjerneaktiviteten prioriteres, strategiske valg følges opp og de faglige målene nås.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2016
Antall studiepoeng per faglig årsverk	371	427	384	400

Virksomhetsmål 4.2

AHO skal bidra til at nasjonale kunnskapsressurser innenfor arkitektur, urbanisme, landskapsarkitektur og design forvaltes helhetlig og til at oppgaver og ansvar fordeles og løses gjennom konsentrasjon og arbeidsdeling.

KVANTITATIVE STYRINGSPARAMETER MED ÅRLIG VIRKNING	RESULTAT			MÅLSETNING
	2013	2014	2015	2016
Andel kvinner i dosent- og professorstillinger i %	21,6	21,7	22,5	25
Andel midlertidig ansatte i undervisnings- og forskerstillinger i %	38	32,4	35	
Andel midlertidig ansatte ekskludert åremålsansatte i %	16,8	20	24	20

RISIKOVURDERING

AHO har over flere år hatt en synkende kvinneandel i toppstillingene, og det er viktig å få snudd utviklingen. Det er et mulighetsrom, ettersom det er mange stillinger som skal besettes i perioden fremover. Det er vedtatt tiltak som må følges opp.

AHO har en høy andel midlertidighet. Det vil være en viktig oppgave å følge opp disse midlertidige kontrakter på en ryddig og ordentlig måte. Samtidig så arbeides det med å få flere fra midlertidige kontrakter til åremålsstillinger.

AHOs effektivitet har økt gjennom de siste ti årene, med en betydelig større aktivitetsøkning enn økning i tilsattårsverk. Man vurderer er god lærer-student ratio som et kvalitetsstempel, snarere enn en manglende effektivitet. En fokus på effektivitet må ikke gå ut over utdannings- og forskningskvaliteten, og med stadige effektivitetskrav og –kutt kan man stå overfor prioriteringer av hva man ikke skal gjøre i fortsettelsen.

Presentasjon av budsjett

Styret vedtok i desember 2015 budsjett for 2016 med en revidering i februar 2016 etter at årsresultatet forelå.

Vedtatt 2016	
Tildelt fra KD	167,306,000
Tilført fra AHOs avsatte reserve/fond (inntil)	9,797,000
Til disp. fra bevilg.	177,103,000
Inntekter	
Sum inntekter	7,780,000
Sum bevilgning og andre inntekter	184,883,000
Sum til disposisjon	184,883,000
Utgifter	
Investeringer	4,500,000
Strategiske midler	1,000,000
Lønnsbudsjett, ord. drift	97,828,500
Instituttene:	
Kurs, timelærere, drift av institutter	10,729,500
Boligsatsing OBOS	500,000
FoU resultat	1,000,000
Prosjektoverskudd	1,642,000
Sum instituttene	13,871,500
Bruk av avsatt reserve/fondet (inntil)	9,797,000
Drift og administrasjon:	
Felles driftsbudsjett	43,180,500
Administrative enheter	14,096,500
Sum drift og administrasjon	57,277,000
Sum utgifter	184,274,000
Balanse	609,000

Bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet benyttes i stor grad til normal drift ved AHO.

Ved siden av husleie, energi og renhold er det meste av Arkitektur- og designhøgskolens ressursbruk knyttet til lønn. God styring av personalressursene og kontroll med utviklingen i den totale lønnsmasse blir dermed viktig for å kunne opprettholde et økonomisk og faglig forsvarlig handlingsrom over tid.

I budsjettet for 2016 er det avsatt 4,5 millioner kroner til ordinære investeringer i IKT, verksted og inventar/utsyr. I tillegg er det planlagt å bruke mellom 9 og 10 millioner av avsatt reserve de neste årene til både bygget i Maridalsveien 29, kantinen og utskiftninger av inventar og utstyr.

VI – ÅRSREGNSKAP

	Note	2015	2014	Referanse
Resultatregnskap				
Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo				
Org.nr: 971526378				
Tall i 1000 kroner				
	Note	2015	2014	Referanse
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	1	159 421	153 351	RE.1
Inntekt fra gebyrer	1	0	0	RE.2
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	15 315	15 130	RE.3
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	1	0	0	RE.4
Salgs- og leieinntekter	1	9 968	7 782	RE.5
Andre driftsinntekter	1	2 511	2 570	RE.6
Sum driftsinntekter		187 215	178 833	RE.7
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	2	116 881	109 563	RE.8
Varekostnader		0	0	RE.9
Andre driftskostnader	3	61 261	63 846	RE.10
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	4,5	0	0	RE.11
Avskrivninger	4,5	5 225	3 717	RE.12
Nedskrivninger	4,5	0	0	RE.13
Sum driftskostnader		183 367	177 126	RE.14
Ordinært driftsresultat		3 849	1 707	RE.15
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	6	70	22	RE.16
Finanskostnader	6	75	204	RE.17
Sum finansinntekter og finanskostnader		-4	-182	RE.18
Inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.				
Utbytte fra selskaper m.v.		0	0	RE.19
Sum inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.		0	0	RE.20
Resultat av ordinære aktiviteter		3 844	1 525	RE.21
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0	RE.22
Avregning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	-3 246	-1 407	RE.23
Sum avregninger		-3 246	-1 407	RE.24
Periodens resultat		598	118	RE.25
Disponeringer				
Tilført annen opptjent virksomhetskapital	8	598	118	RE.26
Sum disponeringer		598	118	RE.27
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av gebyrer og avgifter direkte til statskassen	9	0	0	RE.28
Overføringer til statskassen	9	0	0	RE.30
Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten		0	0	RE.31
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	10	0	0	RE.32
Utbetalinger av tilskudd til andre	10	0	0	RE.33
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		0	0	RE.34

Balanse				
Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo				
<i>Tall i 1000 kroner</i>				
	Note	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
EIENDELER				
A. Anleggsmidler				
I Immaterielle eiendeler				
Forskning og utvikling	4	0	0	AI.01
Rettigheter og lignende immaterielle eiendeler	4	0	0	AI.02
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		0	0	AI.1
II Varige driftsmidler				
Bygninger, tomter og annen fast eiendom	5	0	0	All.01
Maskiner og transportmidler	5	2 748	2 311	All.02
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	14 296	13 081	All.03
Anlegg under utførelse	5	0	0	All.04
Beredskapsanskaffelser	5	0	0	All.05
<i>Sum varige driftsmidler</i>		17 044	15 391	All.1
III Finansielle anleggsmidler				
Investeringer i datterselskaper	11	0	0	AIII.01
Investeringer i tilknyttet selskap	11	0	0	AIII.02
Investeringer og aksjer og andeler	11	0	0	AIII.03
Obligasjoner og andre fordringer		0	0	AIII.04
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		0	0	AIII.1
Sum anleggsmidler		17 044	15 391	AIV.1
B. Omløpsmidler				
I Varebeholdning og forskudd til leverandører				
Varebeholdninger	12	0	0	BI.1
Forskuddsbetalinger til leverandører	12	0	0	BI.2
<i>Sum varebeholdning og forskudd til leverandører</i>		0	0	BI.3
II Fordringer				
Kundefordringer	13	2 738	3 564	BII.1
Andre fordringer	14	11 377	1 989	BII.2
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	16 I	0	0	BII.3
<i>Sum fordringer</i>		14 114	5 553	BII.4
IV Kasse og bank				
Bankinnskudd på konsernkonto i Norges Bank	17	44 050	48 024	BIV.1
Andre bankinnskudd	17	1 362	361	BIV.2
Andre kontanter og kontantekvivalenter	17	0	0	BIV.3
<i>Sum kasse og bank</i>		45 412	48 384	BIV.4
Sum omløpsmidler		59 526	53 937	BIV.5
Sum eiendeler		76 570	69 328	BV.1

Balanse				
Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo				
<i>Tall i 1000 kroner</i>				
	Note	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
VIRKSOMHETSKAPITAL OG GJELD				
C. Virksomhetskapskapital				
I Innskutt virksomhetskapskapital				
Innskutt virksomhetskapskapital	8	0	0	C.01
<i>Sum innskutt virksomhetskapskapital</i>		0	0	C.02
II Optjent virksomhetskapskapital				
Optjent virksomhetskapskapital	8	831	233	C.03
<i>Sum optjent virksomhetskapskapital</i>		831	233	C.04
Sum virksomhetskapskapital		831	233	C.1
D. Gjeld				
I Avsetning for langsiktige forpliktelser				
Ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler	4, 5	17 044	15 391	DI.1
Andre avsetninger for forpliktelser		0	0	DI.2
<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelser</i>		17 044	15 391	DI.3
II Annen langsiktig gjeld				
Øvrig langsiktig gjeld		0	0	DII.01
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		0	0	DII.1
III Kortsiktig gjeld				
Leverandørgjeld		14 560	11 117	DIII.1
Skyldig skattetrekk		3 906	4 134	DIII.2
Skyldige offentlige avgifter		3 987	4 062	DIII.3
Avsatte feriepenger		9 184	8 301	DIII.4
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter	16 II	484	818	DIII.5
Annen kortsiktig gjeld	18	6 635	5 828	DIII.6
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		38 757	34 259	DIII.7
IV. Avregning med statskassen				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	7	0	0	DIV.1
Avsetning bevilgningsfinansiert aktivitet (nettobudsjetterte)	15 I	18 532	15 299	DIV.2
Ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag (nettobudsjetterte)	15 II	1 406	4 145	DIV.3
Ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger	15 II	0	0	DIV.4
<i>Sum avregninger</i>		19 938	19 445	DIV.5
Sum gjeld		75 739	69 095	DV.1
Sum virksomhetskapskapital og gjeld		76 570	69 328	DVI.1

Kontantstrømpoppstilling for nettbudsjetterte virksomheter (direkte modell)				
Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo				
<i>Tall i 1000 kroner</i>				
	Note	2015	2014	Budsjett 2016
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Innbetalinger				
innbetalinger av bevilgning (nettbudsjetterte)		161 074	156 245	167 463
innbetalinger av skatter, avgifter og gebyrer til statskassen		0	0	0
innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre		0	0	0
innbetalinger fra salg av varer og tjenester		12 971	12 852	0
innbetalinger av avgifter, gebyrer og lisenser		0	0	0
innbetalinger av tilskudd og overføringer fra andre statsetater		10 185	13 108	7 780
innbetalinger av utbytte		0	0	0
innbetalinger av renter		70	22	0
innbetaling av refusjoner		1 362	1 521	0
andre innbetalinger		3 449	3 141	1 000
Sum innbetalinger		189 111	186 889	176 243
Utbetalinger				
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader		116 844	109 851	108 558
utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk		68 050	60 780	61 777
utbetalinger av renter		75	204	0
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter		237	-220	0
utbetalinger og overføringer til andre statsetater		0	0	0
utbetalinger og overføringer til andre virksomheter		0	0	0
andre utbetalinger		0	0	0
Sum utbetalinger		185 205	170 616	170 335
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter *		3 906	16 273	5 908
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
innbetalinger ved salg av varige driftsmidler		0	0	0
- utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler (+)		6 879	6 611	4 500
innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak		0	0	0
- utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak (+)		0	0	0
- utbetalinger ved kjøp av andre investeringsobjekter (+)		0	0	0
innbetalinger ved salg av andre investeringsobjekter		0	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-6 879	-6 611	-4 500
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter (nettbudsjetterte)				
innbetalinger av virksomhetskaper		0	0	0
- tilbakebetalinger av virksomhetskaper (+)		0	0	0
- utbetalinger av utbytte til statskassen (+)		0	0	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		0	0	0
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		0	-180	0
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter (+/-)		-2 973	9 482	1 408
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse		48 384	38 903	45 412
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt		45 412	48 385	46 820
* Avstemming				
	Note	31.12.2015	31.12.2014	
periodens resultat		598	118	
bokført verdi avhendede anleggsmidler		0	0	
ordinære avskrivninger		5 225	3 717	
nedskrivning av anleggsmidler		0	0	
netto avregninger		3 246	1 407	
inntekt fra bevilgning (gjelder vanligvis bruttbudsjetterte virksomheter)			0	
arbeidsgiveravgift/gruppeliv ført på kap 5700/5309			0	
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)		-6 878	-6 611	
resultatandel i datterselskap			0	
resultatandel tilknyttet selskap			0	
endring i ikke inntektsført bevilgning knyttet til anleggsmidler		1 653	2 894	
endring i varelager		0	0	
endring i kundefordringer		826	1 911	
endring i ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag		-2 739	-38	
endring i ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger		0	-459	
endring i leverandørgjeld		3 443	-2 397	
effekt av valutakursendringer		0	0	
inntekter til pensjoner (kalkulatoriske)			0	
pensjonskostnader (kalkulatoriske)			0	
poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter		6 878	6 611	
korrigering av avsetning for feriepenger når ansatte går over i annen statsstilling		-13	-244	
endring i andre tidsavgrensningsposter		-8 334	9 365	
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		3 905	16 274	

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo							
<p>Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen er satt opp i samsvar med prinsippene som gjelder for føring av statsregnskapet. Dette innebærer at opplysningene knyttet til bevilgningsregnskap og kapitalregnskap er satt opp etter kontantprinsippet og gjelder for regnskapsterminen fra 1. januar til 31. desember.</p>							
<p>Bevilgningsoppstillingens DEL I viser alle finansielle eiendeler som virksomheten er ført opp med i statens kapitalregnskap. Beholdningene i statens kapitalregnskap er basert på at transaksjonene er ført med verdien på betalingstidspunktet. Verdien på balansedagen er satt til historisk kostpris på transaksjonstidspunktet.</p>							
<p>Bevilgningsoppstillingens DEL II omfatter det som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser saldo og likvidbevegelser på virksomhetens oppgjørskonto og øvrige konti i Norges Bank. Beholdningene rapportert i likvidrapporten er avstemt mot statens konsernkontosystem og øvrige beholdninger i Norges Bank. Midtre del omfatter også virksomhetens konti i Norges Bank utenfor konsernkontosystemet.</p>							
<p>Opplysningene i bevilgningsoppstillingens DEL III omfatter innbetalingene som institusjonen har mottatt i henhold til tildelingsbrev i den periode oppstillingen gjelder for. Innbetalingene i DEL III er knyttet til og satt opp etter inndelingen Stortinget har fastsatt i budsjettet og de spesifikasjonene som er angitt i tildelingsbrevene.</p>							

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo						
Tall i 1000 kroner						
Oppstilling av bevilgningsrapportering for 2015 for nettobudsjetterte virksomheter						
Beholdninger på konti i statens kapitalregnskap						
Konto	Tekst	Note	31.12.2015	31.12.2014	Endring	
6001/8202xx	Oppgjørskonto i Norges Bank	17	44 050	48 024	-3 974	
628002	Leieboerinnskudd	11	0	0	0	
640205	Tøyenfondet ³⁾		0	0	0	
640206	Observatoriefondet ³⁾		0	0	0	
6402xx/8102xx	Gaver og gaveforsterkninger		0	0	0	
Beholdninger rapportert i likvidrapport ¹⁾						Regnskap 2015
Oppgjørskonto i Norges Bank						Note
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank						17
Endringer i perioden (+/-)						
<i>Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank</i>						17
Øvrige bankkonti Norges Bank ²⁾						
Inngående saldo på i øvrige bankkonti i Norges Bank						17
Endringer i perioden (+/-)						
<i>Sum utgående saldo øvrige bankkonti i Norges Bank</i>						17
Samlet innbetaling i henhold til tildelingsbrev						
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet innbetaling	
260	Universiteter og høyskoler	50	Statlige universiteter og høyskoler		161 074	
280	Felles enheter	01	Driftsutgifter		0	
280	Felles enheter	21	Spesielle driftsutgifter		0	
280	Felles enheter	50	Senter for internasjonalisering av utdanning		0	
280	Felles enheter	51	Drift av nasjonale fellesoppgaver		0	
281	Felles tiltakfor univ. og hs	01	Driftsutgifter, kan nyttes under post 70		0	
281	Felles tiltakfor univ. og hs	45	Større utstyrsanskaffelser, kan overføres		0	
<i>Sum på kapitler og poster under programkategori 07.60 Høyere utdanning og fagskoler</i>						0
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx			0	
xxxx	[Formålet/Virksomheten]	xx			0	
<i>Sum tildelinger på andre kapitler og poster i statsbudsjettet</i>						0
Sum utbetalinger i alt						161074
<p>1) Dersom virksomheten disponerer flere oppgjørskontoer i Norges Bank enn den ordinære driftskontoen, skal også disse beholdningen spesifiseres med inngående saldo, endring i perioden og utgående saldo. Slike beholdninger skal også inngå i oversikten over beholdninger rapportert til kapitalregnskapet. 2) Vesentlige beløp spesifiseres særskilt nedenfor.</p>						

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo				
Tall i 1000 kroner				
Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter				
	2015	2014	2013 A)	Budsjett 2016
<i>Inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet</i>				
Overført bevilgning fra foregående år (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0
Periodens bevilgning fra Kunnskapsdepartementet *	161 074	156 245		167 463
- brutto benyttet til investeringsformål / vanige driftsmidler av periodens bevilgning / driftstilskudd	-6 878	-6 611		0
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	5 225	3 717		0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0		0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0		0
+ inntekt til pensjoner (gjelder virksomheter som er med i sentral ordning)	0	0		0
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0		0
Andre poster som vedrører bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet*	0	0		0
Sum inntekt fra bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet	159 421	153 351		167 463
<i>* Vesentlige tildelinger skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.</i>				
<i>Tilskudd og overføringer fra andre departement</i>				
Periodens tilskudd/overføring fra andre departement *	0	0		0
- brutto benyttet til investeringsformål / vanige driftsmidler av periodens bevilgning/ driftstilskudd (-)	0	0		0
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (bruttobudsjetterte virksomheter)	0	0		0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (avskrivninger) (+)	0	0		0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer (nedskrivninger) (+)	0	0		0
+ utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler (+)	0	0		0
- utbetaling av tilskudd til andre (-)	0	0		0
Andre poster som vedrører tilskudd og overføringer fra andre departement (spesifiseres)	0	0		0
Sum tilskudd og overføringer fra andre departement	0	0		0
<i>* Vesentlige tilskudd/overføringer skal spesifiseres på egne linjer under oppstillingen.</i>				
Sum inntekt fra bevilgninger (linje RE.1 i resultatregnskapet)	159 421	153 351		167 463
<i>Tilskudd og overføringer fra statlige etater¹⁾</i>				
Periodens tilskudd/overføring fra andre statlige etater	108	678	218	0
+ periodens tilskudd fra andre statlige aktører via andre virksomheter	0	0	0	0
- utbetaling av tilskudd til andre virksomheter (-)	0	0	0	0
Periodens netto tilskudd fra andre statlige etater	108	678	218	0
Periodens tilskudd/overføring direkte fra Norges forskningsråd (NFR)	13 741	12 851	12 031	12 000
+ periodens tilskudd fra NFR via andre virksomheter (+)	0	0	0	0
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra NFR til andre (-)	0	0	0	0
Periodens netto tilskudd fra NFR	13 741	12 851	12 031	12 000
Andre poster som vedrører tilskudd/overføringer fra andre statlige etater (spesifiseres) ²⁾	0	0		0
Sum tilskudd og overføringer fra statlige etater	13 849	13 529		12 000
<i>1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linjene NI.21 skal bare omfatte tilskudd/overføringer som omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13. Midler som benyttes til investeringer, skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Oppdragsinntekter og salgs- og leieinntekter skal spesifiseres i de respektive avsnittene nedenfor.</i>				
<i>2) Vesentlige bidrag skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Linje NI.30 skal omfatte tilskudd/overføringer som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13.</i>				
<i>Tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet¹⁾</i>				
Periodens tilskudd/overføring fra regionale forskningsfond (RFF)	0	0	0	0
+ periodens tilskudd fra RFF via andre virksomheter (+)	0	0	0	0
- utbetaling av tilskudd/overføring fra RFF til andre (-)	0	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra RFF	0	0	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra kommunale og fylkeskommunale etater	207	0	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra organisasjoner og stiftelser	0	120	515	0
Periodens tilskudd/overføring fra næringsliv og private	1 322	1 361	1 090	0
Periodens tilskudd/overføring fra andre bidragsytere	-42	41	8	0
- utbetaling av tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere til andre virksomheter (-)	0	80	160	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra diverse bidragsytere	1 487	1 601	1 773	0

Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	-13	-3	0	0
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning fra andre (+)	0	0	0	0
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning til andre (-)	0	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning (FP6, FP7 og Horizon 2020)	-13	-3	0	0
Periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	-8	4	264	0
+ innbetaling av tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet fra andre (+)	0	0	0	0
- utbetaling av periodens tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet til andre (-)	0	0	0	0
Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet	-8	4	264	0
Periodens tilskudd/overføringer fra andre bidragsytere	0	0	0	0
Sum tilskudd til annen bidragsfinansiert aktivitet	1 466	1 602		0
<i>1) Vesentlige bidrag skal spesifiseres på i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet. Avsnittet gjelder bidrag som tilfredsstiller kravene i rundskriv F-07-13, dog slik at tilskudd/overføringer fra andre som ikke omfattes av bestemmelsene i rundskriv F-07-13 skal spesifiseres på linje N1.37.</i>				
<i>Tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger *</i>				
Mottatte gaver/gaveforsterkninger i perioden	0	0		0
- ikke inntektsførte gaver og gaveforsterkninger (-)	0	0		0
+ utsatt inntekt fra mottatte gaver/gaveforsterkninger (+)	0	0		0
Sum tilskudd fra gaver og gaveforsterkninger	0	0		0
<i>*Vesentlige bidrag skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt under oppstillingen. Midler som benyttes til investeringer skal behandles etter forpliktelsesmodellen og spesifiseres i KD-avsnittet.</i>				
Sum tilskudd og overføringer fra andre (linje RE.3 i resultatregnskapet)	15 315	15 130		12 000
<i>Gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv. *</i>				
Salg av eiendom	0	0		0
Salg av maskiner, utstyr mv	0	0		0
Salg av andre driftsmidler	0	0		0
Sum gevinst ved salg av eiendom, anlegg, maskiner mv. (linje RE.4 i resultatregnskapet)	0	0		0
<i>* Vesentlige salgstransaksjoner skal kommenteres og det skal angis eventuell øremerking av midlene. Merk at det er den regnskapsmessige gevinst og ikke salgssum som skal spesifiseres under driftsinntekter, jf. også note 9.</i>				
Note 1 Spesifikasjon av driftsinntekter, forts				
<i>Salgs- og leieinntekter</i>				
<i>Inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet</i>				
Statlige etater	140	0	0	0
Kommunale og fylkeskommunale etater	792	102	95	0
Organisasjoner og stiftelser	0	0	0	0
Næringsliv/privat	1 261	1 038	537	0
Andre	0	0	0	0
Sum inntekt fra oppdragsfinansiert aktivitet	2 193	1 140	632	0
<i>Andre salgs- og leieinntekter</i>				
Andre salgs- og leieinntekter 1	6 387	4 861		7 780
Andre salgs- og leieinntekter 2	1 389	1 780		0
Andre salgs- og leieinntekter*	0	0		0
Sum andre salgs- og leieinntekter	7 775	6 642	4 288	7 780
Sum salgs- og leieinntekter (linje RE.5 i resultatregnskap)	9 968	7 782		7 780

1	<i>Andre inntekter</i>				
2	Gaver som skal inntektsføres	0	0		0
3	Øvrige andre inntekter 1	2 511	2 570		0
4	Øvrige andre inntekter 2	0	0		0
5	Øvrige andre inntekter*	0	0		0
6					
7	Sum andre inntekter (linje RE.6 i resultatregnskap)	2 511	2 570		0
8					
9	<i>Gebyrer og lisenser *</i>				
0	Gebyrer	0	0		0
1	Lisenser	0	0		0
2					
3	Sum andre inntekter (linje RE.2 i resultatregnskap)	0	0		0
4					
5	<i>* Vesentlige inntekter av denne typen skal spesifiseres på egne linjer eller i egne avsnitt.</i>				
6					
7	<i>Dette avsnittet skal bare brukes når gebyrerne eller lisensene skal klassifiseres som driftsinntekt for institusjonen. Dersom institusjonen krever inn gebyrer eller mottar midler knyttet til lisenser på vegne av staten og som skal overføres til statskassen, skal slike midler klassifiseres som innretningsvirksomhet og presenteres i avsnittet for innretningsvirksomhet i resultatregnskapet og spesifiseres i note 9.</i>				
8					
9					
0					
1					
2					
3	Sum driftsinntekter	187 215	178 833		187 243
4					
5	<i>Tilskudd og overføringer fra andre statlige forvaltningsorganer, Norges forskningsråd og de regionale forskningsfondene skal som hovedregel behandles regnskapsmessig som bidrag i regnskapet for 2013.</i>				
6					
7					
8					
9					

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo			
Tall i 1000 kroner			
Note 2 Lønn og sosiale kostnader			
DEL I	2015	2014	Referanse
Lønninger	82 371	77 371	N2.1
Feriepenger	9 996	9 277	N2.2
Arbeidsgiveravgift	14 100	13 256	N2.3
Pensjonskostnader*	10 388	9 866	N2.4
Sykepenger og andre refusjoner	-1 663	-1 911	N2.5
Andre ytelser	1 689	1 705	N2.6
Sum lønnskostnader	116 881	109 563	N2.7
Kontrollsum	116 881	109 563	
Differanse	0	0	
Antall årsverk:	134	131	N2.8
<i>*Gjelder virksomheter som betaler pensjonspremie selv (alle som har unntak fra bruttoprinsippet):</i>			
<i>Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret.</i>			
<i>Premiesats til Statens pensjonskasse er 12,7 prosent for 2015.</i>			
<i>Premiesatsen for 2014 var 13,15 prosent.</i>			
DEL II			
Lønn og godtgjørelser til ledende personer	Lønn	Andre godtgjørelser	
Rektor (gjelder også dersom rektor er tilsatt)	1 240 800		N2II.1
Ekstern styreleder (gjelder institusjoner som har tilsatt rektor)	100 000		N2II.1a
Administrerende direktør	870 000		N2II.2
Godtgjørelse til styremedlemmer	Fast godtgjørelse	Godtgjørelse pr. møte	
Styremedlemmer fra egen institusjon			N2II.4
Eksterne styremedlemmer	250 000		N2II.5
Styremedlemmer valgt av studentene	44 935		N2II.6
Varamedlemmer for styremedlemmer fra egen institusjon			N2II.7
Varamedlemmer for eksterne styremedlemmer	9 614		N2II.8
Varamedlemmer for studentrepresentanter	3 762		N2II.9
<i>Lønn og godtgjørelser til ledende personer oppgis i kroner for budsjettåret 2015. For styremedlemmer som har fast godtgjørelse, oppgis godtgjørelsen for budsjettåret 2015. Når det gis godtgjørelse pr. møte, oppgis satsen pr. møte.</i>			

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo			
Tall i 1000 kroner			
Note 3 Andre driftskostnader			
	2015	2014	Referanse
Husleie	25 819	26 405	N3.1
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0	N3.2
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	175	207	N3.3
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	5 971	6 056	N3.4
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	820	531	N3.5
Mindre utstyrsanskaffelser	3 557	4 124	N3.6
Leie av maskiner, inventar og lignende	1 324	1 266	N3.7
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	6 906	7 760	N3.8
Reiser og diett	6 971	6 665	N3.9
Øvrige driftskostnader (*)	9 718	10 832	N3.10
Sum andre driftskostnader	61 261	63 846	N3.11
(*) Spesifiseres ytterligere under oppstillingen dersom det er andre vesentlige poster som bør fremgå av regnskapet			

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo					
Tall i 1000 kroner					
Note 4 Immaterielle eiendeler					
	F&U	Rettigheter mv.	Under utførelse	SUM	Referanse
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	0	0	0	N4.1
+Tilgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	N4.2
-Avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	N4.3
+/- fra eiendel under utførelse til annen gruppe (+/-)	0	0	0	0	N4.3A
Anskaffelseskost 31.12.2015	0	0	0	0	N4.4
-akkumulerte nedskrivninger pr 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	N4.5
-nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	N4.6
-akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	N4.7
-ordinære avskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	N4.8
+ akkumulert avskrivning avgang pr.31.12.2015 (+)	0	0	0	0	N4.9
Balanseført verdi 31.12.2015	0	0	0	0	N4.10
Avskrivningssatser (levetider)	Spesifikt	5 år / lineært			
Universiteter og høyskoler som kostnadsfører anskaffelser av anleggsmidler, skal oppgi hvilke immaterielle eiendeler institusjonene har anskaffet i perioden når kostprisen overstiger kr. 30.000 (dersom dette avviker fra benyttet sats, skal faktisk sats oppgis) og levetiden er over 3 år. Vedlikehold og mindre investeringer og påkostninger kostnadsføres som andre driftskostnader.					
Regnskapsposten består av investeringer og påkostninger for:			31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Immaterielle eiendeler			0	0	
Sum investeringer og påkostninger i immaterielle eiendeler			0	0	N4.11

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo									
Tall i 1000 kroner									
Note 5 Varige driftsmidler									
	Tomter	Drifts- bygning	Øvrige bygninger	Anlegg under utførelse	Infrastruktur- eiendeler	Beredskaps- anskaffelser	Maskiner, transportmidler	Annet inventar og utstyr	SUM
Anskaffelseskost 31.12.2014	0	0	0	0	0	0	13 040	47 743	60 783
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015 - eksternt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	821	6 056	6 877
+ tilgang nybygg pr. 31.12.2015- internt finansiert (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
+ andre tilganger pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Avgang anskaffelseskost pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	67 660
+/- fra anlegg under utførelse til annen gruppe (+/-)									
Anskaffelseskost 31.12.2015	0	0	0	0	0	0	13 861	53 799	67 660
-Akkumulerte nedskrivninger pr. 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Nedskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
-Akkumulerte avskrivninger 31.12.2014 (-)	0	0	0	0	0	0	-10 729	-34 662	-45 391
-Ordinære avskrivninger pr. 31.12.2015 (-)	0	0	0	0	0	0	-384	-4 841	-5 225
+ Akkumulerte avskrivninger avgang pr. 31.12.2015 (+)	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Balansført verdi 31.12.2015	0	0	0	0	0	0	2 748	14 296	17 044

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo			
<i>Tall i 1000 kroner</i>			
Note 6 Finansinntekter og finanskostnader			
	2015	2014	
Finansinntekter			
Renteinntekter	7	2	
Agio gevinst	63	20	
Oppskrivning av aksjer	0	0	
Annen finansinntekt	0	0	
Sum finansinntekter	70	22	
Finanskostnader			
Rentekostnad	20	20	
Nedskrivning av aksjer	0	0	
Agio tap	54	184	
Annen finanskostnad	0	0	
Sum finanskostnader	75	204	
Utbytte fra selskaper m.v.			
Mottatt utbytte fra selskap XX	0	0	
Mottatt utbytte fra selskap YY	0	0	
Mottatt utbytte fra selskap ZZ	0	0	
Mottatt utbytte fra selskap andre selskap*	0	0	
Sum mottatt utbytte	0	0	
<i>* Spesifiseres om nødvendig på egne linjer under oppstillingen.</i>			
Grunnlag beregning av rentekostnad på investert kapital:			
	31.12.2015	31.12.2014	Gjennomsnitt i perioden
Balanseført verdi immaterielle eiendeler	0	0	0
Balanseført verdi varige driftsmidler	17 044	15 391	16 218
Sum	17 044	15 391	16 218
Antall måneder på rapporteringstidspunktet:			12
Gjennomsnittlig kapitalbinding i år 2015:			16 218
Fastsatt rente for år 2015:			2,05 %
Beregnet rentekostnad på investert kapital*:			332
Beregning av rentekostnader på den kapitalen som er investert i virksomheten vises her i henhold til "Utkast til veiledningsnotat om renter på kapital"			
<i>* Gjelder bare institusjoner som balansefører anleggsmidler. Beregnet rentekostnad på investert kapital skal kun gis som noteopplysning. Den beregnede rentekostnaden skal ikke regnskapsføres.</i>			

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo		
Tall i 1000 kroner		
Note 8 Innskutt og opptjent virksomhetskaper (nettobudsjetterte virksomheter)		
Nettobudsjetterte virksomheter kan ikke etablere virksomhetskaper innenfor den bevilgningsfinansierte og bidragsfinansierte aktiviteten, se note 15. Opptjent virksomhetskaper tilsvarer dermed resultatet fra oppdragsfinansiert aktivitet.		
Universitet og høyskoler kan anvende opptjent virksomhetskaper til å finansiere investeringer i randsonevirksomhet. Når virksomhetskaper er anvendt til dette formålet, er den å anse som bundet virksomhetskaper, dvs den kan ikke anvendes til å dekke eventuelle underskudd innenfor den løpende driften.		
Innskutt virksomhetskaper er kapitalene knyttet til aksjer som ble finansiert av bevilgning på 90-post og som derfor tidligere var klassifisert som aksjer i gruppe 1. Disse aksjene føres nå i gruppe 2 og er overført til den enkelte institusjons virksomhetsregnskap. Innskutt virksomhetskaper skal anses som bundet.		
Innskutt virksomhetskaper:	Beløp	Referanse
Innskutt virksomhetskaper 01.01.2015	0	N8I.011
Oppskrivning av eierandeler i perioden (+)	0	N8I.012
Nedskrivning av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.013
Salg av eierandeler i perioden (-)	0	N8I.014
Innskutt virksomhetskaper 31.12.2015	0	N8I.1
Bunden virksomhetskaper:		
Bunden virksomhetskaper pr. 01.01.2015	0	N8I.021
Kjøp av aksjer i perioden	0	N8I.022
Salg av aksjer i perioden (-)	0	N8I.023
Oppskrivning av aksjer i perioden		N8I.024
Nedskrivning av aksjer i perioden (-)	0	N8I.025
Bunden virksomhetskaper 31.12.2015	0	N8I.2
Innskutt og bunden virksomhetskaper 31.12.2015	0	N8I. sum
Annen opptjent virksomhetskaper:		
Annen opptjent virksomhetskaper 01.01.2015	233	N8II.011
Underskudd bevilgningsfinansiert aktivitet belastet annen opptjent virksomhetskaper (-)	0	N8II.012
Overført fra periodens resultat	598	N8II.013
Overført til/fra bunden virksomhetskaper (+/-)	0	N8II.014
Annen opptjent virksomhetskaper 31.12.2015	831	N8II.1
Sum virksomhetskaper 31.12.2015	831	N8 total
Nettobudsjetterte virksomheter kan eventuelt supplere med ytterligere spesifisering og gruppering av opptjent virksomhetskaper på egne linjer under oppstillingen. (Gjelder f. eks. virksomheter som fordeler opptjent virksomhetskaper til underliggende driftsenheter)		

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo		
<i>Tall i 1000 kroner</i>		
Note 13 Kundefordringer		
	31.12.2015	31.12.2014
Kundefordringer til pålydende	2 918	3 922
Avsatt til latent tap (-)	-180	-358
Sum kundefordringer	2 738	3 564

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo		
<i>Tall i 1000 kroner</i>		
Note 14 Andre kortsiktige fordringer		
	31.12.2015	31.12.2014
Fordringer		
Forskuddsbetalt lønn	77	115
Reiseforskudd	739	863
Personallån	264	90
Andre fordringer på ansatte	7	17
Forskuddsbetalte kostnader	9 504	419
Andre fordringer	785	484
Fordring på datterselskap m.v*	0	0
Sum	11 377	1 989
* gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet.		

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter)				
Den andel av bevilgninger og midler som skal behandles tilsvarende som ikke er benyttet ved regnskapsavslutningen, er å anse som en forpliktelse. Det skal spesifiseres hvilke formål bevilgningen forutsettes å dekke i påfølgende termin. Vesentlige poster skal spesifiseres på egne avsnitt under oppstillingen.				
Det er foretatt følgende interne avsetninger til de angitte prioriterte oppgaver/formål innenfor bevilgningsfinansiert aktivitet og aktivitet som skal behandles tilsvarende:				
	Avsetning pr. 31.12.2015	Overført fra virksomhets- kapital	Avsetning pr. 31.12.2014	Endring i perioden
Inntektsførte bevilgninger:				
Kunnskapsdepartementet				
<i>Utsatt virksomhet</i>				
Ubrukte midler ved enhetene	2 687		1 280	1 407
Resultat ved enhetene 2014	0		1 407	-1 407
Resultat ved enhetene 2015	3 246		0	3 246
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0
SUM utsatt virksomhet	5 933	0	2 687	3 246
<i>Strategiske formål</i>				
Landskapsutdanningen i Tromsø	1 000		1 000	0
Prioritert oppgave 2	0		0	0
Prioritert oppgave 3	0		0	0
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0
SUM strategiske formål	1 000	0	1 000	0
<i>Større investeringer</i>				
Utvikling av AHO's web sider	2 000		2 000	0
Utskiftning av møbler/oppgradering av kantinen	1 220		1 220	0
Langsiktige investeringer i bygget	7 136		7 136	0
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0
SUM større investeringer	10 356	0	10 356	0
<i>Andre avsetninger</i>				
Stillinger ved instituttene	1 500		1 500	0
Prioritert oppgave 2	0		0	0
Prioritert oppgave 3	0		0	0
Andre prioriterte oppgaver*	0		0	0
SUM andre avsetninger	1 500	0	1 500	0
Sum Kunnskapsdepartementet	18 789	0	15 543	3 246
Andre departementer				
<i>Utsatt virksomhet</i>	0		0	0
<i>Strategiske formål</i>	0		0	0
<i>Større investeringer</i>	0		0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0		0	0
Sum andre departementer	0	0	0	0
Sum avsatt andel av bevilgningsfinansiert aktivitet	18 789	0	15 543	3 246
Inntektsførte bidrag:				
Andre statlige etater				
<i>Utsatt virksomhet</i>	0		0	0
<i>Strategiske formål</i>	0		0	0
<i>Større investeringer</i>	0		0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0		0	0
Sum andre statlige etater	0	0	0	0

Norges forskningsråd				
<i>Utsatt virksomhet</i>	0		0	0
<i>Strategiske formål</i>	0		0	0
<i>Større investeringer</i>	0		0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0		0	0
Sum Norges forskningsråd	0	0	0	0
Regionale forskningsfond				
<i>Utsatt virksomhet</i>	0		0	0
<i>Strategiske formål</i>	0		0	0
<i>Større investeringer</i>	0		0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0		0	0
Sum regionale forskningsfond	0	0	0	0
Andre bidragsytere*				
<i>Utsatt virksomhet</i>	0		0	0
<i>Strategiske formål</i>	0		0	0
<i>Større investeringer</i>	0		0	0
<i>Andre avsetninger</i>	0		0	0
Sum andre bidragsytere	0	0	0	0
Direkte posterte statsinterne feriepengeforpliktelser - inkl. arbeidsgiveravgift (underkonto 2168)	-257		-244	-13
Sum avsatt andel av tilskudd til statlig og bidragsfinansiert aktivitet	18 532	0	15 299	3 233
Korreksjon - feriepengeforpliktelser				13
Tilført fra annen opptjent virksomhetskaptal - se note 8				0
Resultatført endring av avsatt andel av tilskudd til bidrags- og bevilgningsfinansiert aktivitet				3 246

Note 15 Avregning statlig og bidragsfinansiert aktivitet mv. (nettobudsjetterte virksomheter), forts				
Ikke inntektsførte bevilgninger, bidrag og gaver:	Avsetning pr. 31.12.2015	Avsetning pr. 31.12.2014	Endring i perioden	
Kunnskapsdepartementet				
Driftsmidler	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	0
Sum Kunnskapsdepartementet	0	0	0	0
Andre departementer				
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	0
Sum andre departementer	0	0	0	0
Andre statlige etater (unntatt NFR)				
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	0
Sum andre statlige etater	0	0	0	0
Norges forskningsråd				
Tiltak/oppgave/formål	-345	3 396	-3 741	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	0
Sum Norges forskningsråd	-345	3 396	-3 741	0
Regionale forskningsfond				
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål*	0	0	0	0
Sum regionale forskningsfond	0	0	0	0
Andre bidragsytere¹⁾				
Kommunale og fylkeskommunale etater	1 751	749	1 002	0
Organisasjoner og stiftelser	0	0	0	0
Næringsliv og private bidragsytere	0	0	0	0
Andre bidragsytere	0	0	0	0
EU tilskudd/tildeling fra rammeprogram for forskning	0	0	0	0
EU tilskudd/tildeling til undervisning og andre formål	0	0	0	0
Sum andre bidrag¹⁾	1 751	749	1 002	0
Andre tilskudd og overføringer ²⁾	0	0	0	0
Sum andre bidrag, tilskudd og overføringer	1 751	749	1 002	0
Sum ikke inntektsførte bevilgninger og bidrag	1 406	4 145	-2 739	0
Gaver og gaveforsterkninger				
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål/giver	0	0	0	0
Tiltak/oppgave/formål/giver*	0	0	0	0
Sum gaver og gaveforsterkninger	0	0	0	0

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo		
Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter		
<i>Tall i 1000 kroner</i>		
DEL I		
Opptjente, ikke fakturerte inntekter		
	31.12.2015	31.12.2014
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	0
Andre prosjekter ²⁾	0	0
Sum fordringer	0	0
Kontrollsum	0	0
Diff.	0	0
DEL II		
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter		
	31.12.2015	31.12.2014
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	484	818
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	0	0
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	0
Andre prosjekter ²⁾	0	0
Sum gjeld	484	818
<i>Prosjektene spesifiseres etter sin art.</i>		
<i>1) Gjelder aktivitet som faller inn under bestemmelsene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i e under oppstillingen.</i>		
<i>2) Gjelder aktivitet som ikke tilfredsstiller kravene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne under oppstillingen.</i>		

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo			
Note 16 Opptjente, ikke fakturerte inntekter / Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter			
<i>Tall i 1000 kroner</i>			
DEL I			
Opptjente, ikke fakturerte inntekter			
	31.12.2015	31.12.2014	Referanse
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	0	0	N16.010A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	0	0	N16.010B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	0	0	N16.010C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	0	0	N16.010D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	0	N16.010E
Andre prosjekter ²⁾	0	0	N16.011
Sum fordringer	0	0	N16.1
Kontrollsum	0	0	
Diff.	0	0	
DEL II			
Forskuddsbetalte, ikke opptjente inntekter			
	31.12.2015	31.12.2014	
Oppdragsfinansiert aktivitet - statlige etater ¹⁾	484	818	N16.021A
Oppdragsfinansiert aktivitet - kommunale og fylkeskommunale etater ¹⁾	0	0	N16.021B
Oppdragsfinansiert aktivitet - organisasjoner og stiftelser ¹⁾	0	0	N16.021C
Oppdragsfinansiert aktivitet - næringsliv/private ¹⁾	0	0	N16.021D
Oppdragsfinansiert aktivitet - andre	0	0	N16.021E
Andre prosjekter ²⁾	0	0	N16.022
Sum gjeld	484	818	N16.2
<i>Prosjektene spesifiseres etter sin art.</i>			
<i>1) Gjelder aktivitet som faller inn under bestemmelsene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.</i>			
<i>2) Gjelder aktivitet som ikke tilfredsstiller kravene i F-07-13. Vesentlige poster spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.</i>			
Kontrollsum	484	818	
Diff.	0	0	

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo		
<i>Tall i 1000 kroner</i>		
Note 17 Bankinnskudd, kontanter og lignende		
	31.12.2015	31.12.2014
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	44 050	48 024
Øvrige bankkonti i Norges Bank*	0	-49
Øvrige bankkonti utenom Norges Bank*	1 362	410
Håndkasser og andre kontantbeholdninger*	0	0
Sum bankinnskudd og kontanter	45 412	48 384
* Vesentlige beholdninger skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.		

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo		
<i>Tall i 1000 kroner</i>		
Note 18 Annen kortsiktig gjeld		
	31.12.2015	31.12.2014
Skyldig lønn	1 654	690
Skyldige reiseutgifter	734	758
Annen gjeld til ansatte	0	0
Påløpte kostnader	1 114	921
Midler som skal videreformidles til andre ²⁾	0	0
Annen kortsiktig gjeld	3 132	3 459
Gjeld til datterselskap m.v ¹⁾	0	0
Sum	6 635	5 828
Kontrollsum	6 635	5 828
Diff.	0	0
1) Gjelder også tilknyttet selskap (TS) og felleskontrollert virksomhet. Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen.		
2) Gjelder midler som skal videreformidles til andre samarbeidspartnere i i neste termin.		
Alle vesentlige poster skal spesifiseres i egne avsnitt under oppstillingen. Se også note 20 om spesifisering av midler som er videreformidlet.		

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo							
Tall i 1000 kroner							
Note 30 EU-finansierte prosjekter							
Prosjektnavn (tittel)	Prosjektets kortnavn (hos EU)	Tilskudd fra Horizon 2020	Tilskudd fra EUs rammeprogram for forskning (FP6 og FP7)	Tilskudd fra EUs randsonerprogram til FP7	Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU	SUM	Koordinatorrolle (JA/NEI)
101504 Confronting Wicked Problems			-13		-8	-21	ja/nei
Prosjekt 2						0	ja/nei
Prosjekt 3						0	ja/nei
Osv						0	ja/nei
Sum		0	-13	0	-8	-21	
Forklaring							
Tabellen omfatter de tiltak/prosjekter ved institusjonen som finansieres av EU. Prosjekter som er EU-finansiert, størrelsen på finansieringen og navnet og kortnavnet på prosjektene skal rapporteres. Det skal skilles mellom prosjekter som finansieres via EUs rammeprogram for forskning (FP7 og eventuelt FP6) og andre EU-finansierte prosjekter. Tilskudd fra EUs randsonerprogram til FP7 skal oppgis særskilt. Institusjoner som har koordinatorrolle i EU-finansierte prosjekter skal opplyse om dette. Det vises til departementets brev av 16. desember 2011 som inneholder en oversikt over aktuelle							
Merknad:							
Summen av kolonnene: <i>Tilskudd fra Horizon 2020, EUs rammeprogram for forskning (FP6 og FP7) og Tilskudd fra EUs randsonerprogram til FP7</i> , skal samsvare med linje N1.35C; <i>Periodens tilskudd/overføring fra EUs rammeprogram for forskning</i> i note 1.							
Summen i kolonnen <i>Tilskudd fra andre tiltak/programmer finansiert av EU</i> skal samsvare med linjen N1.36C; <i>Periodens netto tilskudd/overføring fra EU til undervisning og annet</i> i note 1.							
Totalsummen i kolonne G skal samsvare med linjen N32.3; <i>Tilskudd fra EU</i> i note 32.							

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo				
<i>Tall i 1000 kroner</i>				
Note 31 Resultat - Budsjettoppfølgingsrapport				
	Budsjett	Regnskap	Avvik budsjett/ regnskap	Regnskap
	2015	2015	2015	2014
Driftsinntekter				
Inntekt fra bevilgninger	159 499	159 421	78	153 351
Inntekt fra gebyrer	0	0	0	0
Inntekt fra tilskudd og overføringer	15 100	15 315	-215	15 130
Gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner	0	0	0	0
Salgs- og leieinntekter	6 798	9 968	-3 170	7 782
Andre driftsinntekter	3 130	2 511	619	2 570
<i>Sum driftsinntekter</i>	<i>184 527</i>	<i>187 215</i>	<i>-2 688</i>	<i>178 833</i>
Driftskostnader				
Lønn og sosiale kostnader	116 530	116 881	-351	109 563
Varekostnader	0	0	0	0
Andre driftskostnader	67 162	61 261	5 901	63 846
Kostnadsførte investeringer og påkostninger	0	0	0	0
Avskrivninger	5 225	5 225	0	3 717
Nedskrivninger	0	0	0	0
<i>Sum driftskostnader</i>	<i>188 917</i>	<i>183 367</i>	<i>5 550</i>	<i>177 126</i>
Ordinært driftsresultat	-4 390	3 849	-8 239	1 707
Finansinntekter og finanskostnader				
Finansinntekter	0	70	-70	22
Finanskostnader	0	75	-75	204
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>	<i>0</i>	<i>-4</i>	<i>4</i>	<i>-182</i>
Inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.				
Utbytte fra selskaper m.v.	0	0	0	0
<i>Sum inntekter fra eierandeler i selskaper m.v.</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Resultat av ordinære aktiviteter	-4 390	3 844	-8 234	1 525
Avregninger				
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	0	0	0	0
Avregning statlig og bidragsfinansiert virksomhet (nettobudsjett)	4 390	-3 246	7 636	-1 407
<i>Sum avregninger</i>	<i>4 390</i>	<i>-3 246</i>	<i>7 636</i>	<i>-1 407</i>
Periodens resultat	0	598	-598	118
<i>Disponeringer</i>				
Tilført annen opptjent virksomhetskapi tal	0	598	-598	118
<i>Sum disponeringer</i>	<i>0</i>	<i>598</i>	<i>-598</i>	<i>118</i>
Innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten				
Inntekter av avgifter og gebyrer direkte til statskassen	0	0	0	0
Avregning med statskassen innkrevningsvirksomhet	0	0	0	0
<i>Sum innkrevningsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten				
Overføringer fra statskassen til tilskudd til andre	0	0	0	0
Utbetalinger av tilskudd til andre	0	0	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

Virksomhet: Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo			
<i>Tall i 1000 kroner</i>			
Note 32 Datagrunnlaget for indikatorer i finansieringssystemet			
Indikator	2015	2014	2013
<i>Tilskudd fra EU</i>	-21	0	264
Tilskudd fra Norges forskningsråd - NFR	13 741	12 851	12 031
Tilskudd fra regionale forskningsfond - RFF	0	0	0
<i>Sum tilskudd fra NFR og RFF</i>	13 741	12 851	12 031
Tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)			
- diverse bidragsinntekter	1 487	1 601	1 773
- tilskudd fra statlige etater	108	678	218
- oppdragsinntekter	2 193	1 140	632
<i>Sum tilskudd fra bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet</i>	3 787	3 419	2 623

Styrets kommentarer til AHOs regnskap for 2015

1. Institusjonens formål

AHO er en selvstendig vitenskapelig høgskole på universitetsnivå ("specialized university") som omfatter disiplinene arkitektur, design, urbanisme og landskapsarkitektur. AHO driver kunnskapsutvikling innen praktiske, akademiske og kunstneriske felt og skal forvalte et internasjonalt og aktuelt kunnskapsnivå. AHO skal videreføre det beste i sin akademitradisjon og transformere denne inn i en ny institusjonskultur der den akademiske kunnskapsbasen er tydeligere, FoU-orienteringen mer gjennomgripende og det flerfaglige perspektivet sterkere. AHOs målsettinger og overordnede strategier er formulert i Strategisk plan 2020 som styret vedtok i 2010.

2. Bekreftelse på at regnskapet er avlagt i samsvar med reglene

Regnskapet er avlagt i henhold til reglement og bestemmelser for økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet, krav fra overordnet departement og de statlige regnskapsstandarder (SRS) som gjelder for et statlig periodisert regnskap. Regnskapet er presentert i samsvar med regnskapsmalen for universiteter og høgskoler, og gir et dekkende bilde av høgskolens virksomhet i regnskapsåret.

Det er ikke foretatt vesentlige endringer i regnskapsprinsippene i forhold til regnskapsavleggelsen for 2014.

Høgskolens revisor er Riksrevisjonen.

3. Institusjonens drift i perioden

Inntekter

Sum driftsinntekter utgjorde 87,2 mill. og økte med 8,4 mill. sammenlignet med 2014, noe som er en økning på 4,7 %. Bevilgningsinntekten økte fra 156,2 til 161,1 mill. Dette er en økning på 4,8 mill., eller 3,1 %.

AHOs andel av eksterne inntekter, dvs. inntekter utenom bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet, har de siste årene holdt seg på et nivå mellom 12 -15 %. I 2015 er andelen eksterne inntekter på vel 15 %. I 2005 var andelen nede i 2 %. AHO har de senere årene hatt en bevisst satsing for å utvikle institusjonen til en forskningsinstitusjon. I 2015 fikk AHO sammen med en rekke andre partnere tildelt midler fra NFR til et senter for forskningsdrevet innovasjon.

Oppdragsinntekter har også hatt en positiv utvikling de samme årene. I 2015 var oppdragsinntektene på kr 2,2 mill. For 2014 var inntektene på 1,1 mill. AHO har arbeidet bevisst for å øke disse inntektene de siste årene. Spesielt satsingen innen design for offentlige tjenester har i 2015 bidratt til økningen.

Kostnader

Sum driftskostnader økte med 6,2 mill, noe som er en vekst på 3,5%. Veksten ligger på lønnskostnadene mens andre driftskostnader har en liten reduksjon.

Andel lønnskostnader av totale driftskostnader har holdt seg stabilt på ca. 60 % i årene 2009-2011. I 2015 er andelen ca. 64 %. Dette er på samme nivå som i 2014. Styrets intensjon er å holde lønnskostnadene på det nivået det nå har for å unngå en økt andel faste kostnader og redusert handlingsrom.

Lønnskostnadene økte med 7,3 mill. i 2015. Dette er en økning på 6,7 % sett i forhold til fjoråret. Økningen utover lønnsoppjøret skyldes primært vekst i antall årverk og noe økt bruk av timelærere.

Andre driftskostnader ble redusert med 2,58 mill. sammenlignet med 2015, noe som utgjør en reduksjon på 4,2%.

Avskrivningskostnadene er 1,5 mill. høyere enn i 2014.

Resultatet

Resultatet for bevilgningsfinansiert virksomhet viser et mindreforbruk på 3,2 mill. for 2015. Tilsvarende resultat for 2014 var et mindreforbruk på 1,4 mill.

Oppdragsfinansiert aktivitet viser et overskudd på 0,6 mill, mens tilsvarende tall for 2014 var 0,1 mill.

Samlet sett har høghskolen og god kontroll på både inntekter og kostnader.

4. Vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap

Resultater

Resultat av ordinære aktiviteter inklusive finanskostnader er positivt med kr 3,2 mill. for 2015. For 2014 var tilsvarende 1,4 mill. I dette ligger en tilsvarende økning i forpliktelsen overfor Kunnskapsdepartementet (avsetning statlig aktivitet).

Årets resultat fra oppdragsfinansiert aktivitet er kr 598 000. For 2014 var resultatet kr 118 000. AHO har nå en virksomhetskaptal på kr 831 000.

Inntekter

Totale driftsinntekter er 2,7 mill. høyere enn budsjettet. Store deler av dette avviket skyldes høyere inntekter innenfor oppdragsvirksomhet.

Kostnader

AHOs totale driftskostnader på kr 183,4 mill. og er 5,6 mill. lavere enn budsjettet. Andre driftskostnader er redusert med 4,0 % fra 2014 til kr 61,3 mill. i 2015.

Lønnskostnadene er økt med 6,7 % til kr 117 mill og er som budsjettet. Denne økningen skyldes normal lønnsutvikling og noen nyansettelser.

Ledelsens oppfatning er at AHO har kontroll med egen kostnadsutvikling, men styret vurderer at det ikke er rom for større økninger i 2016 av utgiftsposter som gir langtidsvirkninger på AHOs budsjett.

5. Investeringer i perioden og planlagte investeringer i senere perioder

Investeringene i perioden er på kr. 6,8 millioner og er som budsjettet. Disse knytter seg til investeringer i IKT utstyr, ny AHO web, inventar, maskiner og noen investeringer i bygget.

Det forventes at investeringene i bygget og inventar vil øke de nærmeste årene. Dette drives både av et utskiftningsbehov og utviklingsbehov. Høgskolen har som mål å få rehabilitert sørfløyen i løpet av første halvår 2017 slik at lokalene kan tas i bruk før studiestart høsten 2017 og øremerker midler til nødvendig inventar og utstyr. Prosjektet vil medføre noen økninger i høgskolens leiekostnader. Rehabiliteringen vil bli foretatt i regi av Statsbygg. I 2016 bytter AHO driver av kantinen. I den forbindelse er det behov for mindre tilpasninger i lokalet. Inventaret i kantinen er også nå så slitt at det er behov for utskiftninger og oppgraderinger. Det er planlagt å foreta nødvendige investeringer i 2016.

6. Utvikling i avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert virksomhet

Avsatt andel av tilskudd til bevilgningsfinansiert aktivitet relatert til tildelingen fra Kunnskapsdepartementet (vårt overskudd innen ordinær drift) er ved utgangen av året økt med kr. 3,2 mill. kroner. Totalt sett er AHOs avsetninger ved utgangen av 2015 kr. 18,5 millioner.

Økningen er 7,6 millioner kroner høyere enn budsjettet. Dette samsvarer med oppsummering og prognoser fra november 2015. Resultatet skyldes både merinntekter samt noe mindreforbruk på fellesutgifter, administrative enheter og ved våre institutter.

Ambisjonsnivået for aktiviteter har vært høyt og flere planlagte aktiviteter er utsatt til 2016 og 2017. Dette gjelder også flere investeringer i inventar og utstyr.

Avsetningen tilsvarer ved utgangen av 2015 ca. 11,5 % av AHOs bevilgning fra Kunnskapsdepartementet. Dette overstiger styrets mål om en avsetning på om lag 5 % av total årlig bevilgning. Deler av avsetningen vil bli brukt i 2016 og 2017 til investeringer i bygg og inventar samt planlagte strategiske tiltak.

Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo
9.mars 2016

Rina Brunsell Harsvik
Styreleder

Hilde Angelfoss

Sven Felding

Petter Eiken

Andrew Morrison

Marius Nygaard

Mari Lending

Mathilde Simonsen Dahl

Brita Nøstvik

Um-UI-Banin Syed

Marie Berg Leirvåg

Generelle regnskapsprinsipper

Regnskapet er satt opp i samsvar med Statlige Regnskapsstandarder (SRS) og veiledningsnotater som er utarbeidet i forbindelse med Finansdepartementets utprøving av periodiseringsprinsippet i utvalgte statlige virksomheter med Kunnskapsdepartementets tilpasninger for universitets- og høyskolesektoren.

Anvendte regnskapsprinsipper

Inntekter

Tildelinger uten motytelse eller med utsatt motytelse er behandlet etter bestemmelsene i SRS 10. Dette innebærer at bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet, andre departement, statlige etater og tilskudd fra Norges forskningsråd er presentert i regnskapet i den perioden tilskuddet er mottatt. Bevilgninger og tilskudd fra Kunnskapsdepartementet, andre departement, statlige etater og Norges forskningsråd som ikke er benyttet på balansedagen, er klassifisert som forpliktelse, og ført opp i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for andre statlige bevilgninger og tilskudd som gjelder vedkommende periode, og som ikke er benyttet på balansedagen. Bevilgninger og tilskudd fra statlige virksomheter som uttrykkelig er forutsatt benyttet i senere perioder, er klassifisert som forskudd, og presentert som ikke inntektsført bevilgning i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen. Bidrag fra andre som ikke er benyttet på balansedagen, er klassifisert som forskudd, og presentert som ikke inntektsførte bidrag i avsnitt D IV Avregning med statskassen i balanseoppstillingen (motsatt sammenstilling). Tilsvarende gjelder for gaver og gaveforsterkninger.

Inntekter som forutsetter en motytelse, er behandlet etter bestemmelsene i SRS 9 og er resultatført i den perioden rettigheten til inntekten er opptjent. Slike inntekter måles til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Inntekter fra salg av tjenester anses som opptjent, på det tidspunktet krav om vederlag oppstår.

Kostnader

Kostnader ved virksomhet som er finansiert av bevilgninger, eller midler som skal behandles tilsvarende, er resultatført i den perioden kostnaden er pådratt eller når det er identifisert en forpliktelse.

Kostnader som vedrører transaksjonsbaserte inntekter, er sammenstilt med de tilsvarende inntekter og kostnadsført i samme periode. Prosjekter innen oppdragsvirksomhet er behandlet etter metoden løpende avregning uten fortjeneste.

Fullføringsgraden er målt som forholdet mellom påløpte kostnader og totalt estimerte kontraktskostnader.

Tap

Det er ikke foretatt en generell vurdering knyttet til latente tap i aktive oppdragsprosjekter. Eventuelle tap konstateres først ved avslutning av prosjektet og er som hovedregel kostnadsført når en eventuell underdekning i prosjektet er endelig konstatert. For aktive prosjekter hvor det er konstatert sannsynlig tap, er det avsatt for latente tap.

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld. Fordringer er klassifisert som omløpsmidler, hvis de skal tilbakebetales i løpet av ett år etter utbetalingstidspunktet

Omløpsmidler er vurdert til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Aksjer og andre finansielle eiendeler

Aksjer og andre finansielle eiendeler er balanseført til historisk anskaffelseskost på transaksjonstidspunktet. Aksjer og andeler som er anskaffet med dekning i bevilgning over 90-post, og aksjer anskaffet før 1. januar 2003 og som ble overført fra gruppe 1 til gruppe 2 fra 1. januar 2009, har motpost i *Innskutt virksomhetskapital*. Aksjer og andeler som er finansiert av overskudd av eksternt oppdragsvirksomhet, har motpost i *Opptjent virksomhetskapital*. Dette gjelder både langsiktige og kortsiktige investeringer. Mottatt utbytte og andre utdelinger er inntektsført som annen finansinntekt.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Varige driftsmidler balanseføres med motpost *Forpliktelser knyttet til anleggsmidler*.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet, oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Ved realisasjon/avgang av driftsmidler resultatføres regnskapsmessig gevinst/tap. Gevinst/tap beregnes som forskjellen mellom salgsvederlaget og balanseført verdi på realisasjonstidspunktet. Resterende bokført verdi av *forpliktelse* knyttet til anleggsmiddelet på realisasjonstidspunktet er vist som *Utsatt inntekt fra forpliktelse knyttet til investeringer, bokført verdi avhendede anleggsmidler* i note 1.

Immaterielle eiendeler

Eksternt innkjøpte immaterielle eiendeler er vurdert til anskaffelseskost og avskrives over driftsmidlets forventede levetid, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Immaterielle eiendeler er balanseført med motpost *Forpliktelser knyttet til anleggsmidler*.

Forpliktelsen som etableres på investeringstidspunktet, oppløses i takt med avskrivningene og utligner dermed resultatvirkningen av avskrivningene.

Varebeholdninger

Lager av innkjøpte varer er verdsatt til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Egentilvirkede ferdigvarer og varer under tilvirkning er vurdert til full tilvirkningskost. Det er foretatt nedskrivning for påregnelig ukurans.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap er gjort på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg er det for kundefordringer gjort en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Internhandel

Alle vesentlige interne transaksjoner og mellomværender innen virksomheten er eliminert i regnskapet.

Pensjoner

De ansatte er tilknyttet Statens Pensjonskasse (SPK). Det er lagt til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming, og det er ikke foretatt beregning eller avsetning for eventuell over- eller underdekning i pensjonsordningen. Årets pensjonskostnad tilsvarer årlig premie til SPK.

Valuta

Pengeposter i utenlandsk valuta er vurdert etter kursen ved regnskapsårets slutt.

Ekstraordinære poster

Transaksjoner som anses som uvanlige, uregelmessige og vesentlige klassifiseres som ekstraordinære.

Virksomhetskapital

Universiteter og høyskoler kan bare opptjene virksomhetskapital innenfor sin oppdragsvirksomhet. Deler av de midlene som opptjenes innenfor oppdragsvirksomhet, kan føres tilbake til og inngå i virksomhetens tilgjengelige midler til dekning av drift, anskaffelser eller andre forhold innenfor formålet til institusjonen. Midler som gjennom interne disponeringer er øremerket slike formål, er klassifisert som virksomhetskapital ved enhetene.

Kontantstrøm

Kontantstrømpoppstillingen er utarbeidet etter den *direkte* metode tilpasset statlige virksomheter.

Kontoplan

Kunnskapsdepartementets kontoplan for virksomheter i universitets- og høyskolesektoren er lagt til grunn.

Selvassurandørprinsipp

Staten er selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Statlige virksomheter omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle bankinnskudd / utbetalinger daglig gjøres opp mot virksomhetens oppgjørskontoer i Norges Bank.

